

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE IŞIĞINDA MİLLÎ BİRLİK

E. Tümg. MUZAFFER ERENDİL

“Türk milleti çalışkandır. Türk milleti millî birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmıştır”.

ATATÜRK

Onuncu Yıl Söyleviden

29.X.1933

Bir milletin yönetimini üstlenenler, görevlerini en iyi şekilde ve verimli olarak gerçekleştirebilmek için, milletin birlik ve beraberlik içinde bulunmasına önem verirler. Bu, barış zamanında olduğu kadar, millî varlığın tehlikelerle karşılaştığı olağanüstü durum ve koşullar için de geçerlidir. Bu nedenle devlet gereken tedbirleri alır. Bu tedbirler, millî birliği en üstün düzeyde gerçekleştirecek şekilde düzenlenmeli ve geliştirilmelidir. Yurttaşlar arasında sevgi ve yakınlaşma, refah, sosyal adalet, kamu yararına hizmet eden kurumların geliştirilmesi, eğitimle millî bilinçlenmenin sağlanması yoluyla, millî birliğin gerçekleştirilmesi, millî politikanın hedeflerinden en önemlisidir.

Millî birlik, dünya siyaset sahnesinde, milliyetçilik cereyanlarının yayılmasından sonra önem kazanmaya başlamıştır. 1789'da patlayan Fransız İhtilâli ve bu ihtilâlin ortaya çıkardığı eşitlik ve özgürlük düşünceleri, daha sonraları milliyetçilik cereyanlarını körüklemiştir. Bu cereyan imparatorlukların dağılarak, yeni birçok millî devletlerin doğuşunu hazırlamıştır. Millî devlet anlayışında, ortak kültür, dil ve tarihin oluşturduğu millet başlıca öğedir. Çağdaş devlet anlayışında, belirtilen faktörlerin meydana çıkardığı millet, ırk ve kan birliğinden ziyade, ortak bir ülkü etrafında birleşmiş toplum bireylerinden oluşur. Çünkü hiçbir millet ırk ve kan itibarıyla saf değildir. Millî birlik yönünden gelişmiş olan yabancı ülkeler, genellikle refah bakımından gelişmiş olanlardır. Bunlardan bazıları ABD, İngiltere, Almanya, İtalya, Japonya ve Finlandiya'dır.

Türk tarihinde millî birlik konusu, Atatürk'ün büyük eseri Cumhuriyet ile başlar. Atatürk, Türk Millî Mücadele Hareketi'nin daha başlangıcından

İtibaren millî güç, millî birlik ve bütünlük konusuna önem vermiştir. Amasya Genelgesi, Erzurum Kongresi ile Sivas Kongresi bunun somut kanıtıdır. Türk Bağımsızlık Savaşı, Türk milletinin bütün maddî ve manevî gücünün birleşmesiyle gerçekleştirilen büyük bir tarihî olaydır. Atatürk, Türk Bağımsızlık Savaşı kazanıldıktan sonraki reformlar döneminde de millî birlik konusuna önem vermiş, uygulamalarında milletin gücüne dayanmıştır. O'nun millî birlik konusundaki düşünceleri ve uygulamaları birer örnektir.

Dünyada ve Türk tarihinde yaygın bir şekilde gerçekleştirilmeye çalışılan millî birlik, bir milletin millî varlığını güvenceye almasında ve geliştirmesinde maddî ve manevî bütün güçlerini kullanması ve birlikte hareketidir. Bir milletin, millî varlığına yönelik tehlikeler, o milletin bütün güçlerini belli bir amacı gerçekleştirmek için belli bir doğrultuya yönltilmesini gerektirir.

Millî birlik birçok öğelere dayanır. Bunlar toplumsal, tarihsel ve kültürel değerlerdir ki, belli başlıları milliyetçilik, millî irade, millî kültür ve gelenekler, millî ülkü, millî tarih bilinci, millî ahlâk, millî dil, millî bayrak ve millî marş, sosyal adalet ve lâik devlet yönetimi gibi öğelerdir.

Millî birlik, devletin önemle üzerine eğilmesi gereken değerlerden biri olduğundan, yasalarda ve özellikle yasaların temeli olan anayasalarda hükümler halinde yerini almıştır.

Demokratik yönetimin ayrılmaz parçaları olan siyasî partiler, benimsedikleri ilkeleri uygularken, milletin, siyasî kanılar nedeniyle parçalanmamasına titiz bir özen göstermelidirler.

Bir milletin silâhlı kuvvetleri, millî birliğinin hem gerçekleştircisi hem de güven vasıtasıdır. Bu güç içerisindeki uygulamalar, millî birlik ve beraberlik ruhunu geliştirmeye yardımcıdır. Silâhlı Kuvvetler içerisinde sağlanan millî bilinçlenme olağanüstü durumların atlatılmasında da bir dayanaktır.

Günümüzde millî sorunlar, millî varlığa yönelik tehlikeler, milletçe göğüslenmektedir. Bu gerçek, topyekün harp veya milletçe harp ilkesini ortaya çıkardığından, milletçe sürdürülecek bir mücadelede millî birliğin önemi göz önünde tutulmalıdır. Millî birlik, bir milletin iç ve dış tehlikelere karşı birlikte hareketi demek olduğundan, düşman tarafından çeşitli yöntemlerle zedelenme veya yok edilme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Millî birliğe karşı yöneltilebilecek düşman girişimleri; etnik kışkırtmalar, mezhep ve dinî ayrıcalık yaratan çalışmalar, ideolojik ve psikolojik saldırılar, sosyal

adalet bozukluklarını istismar, ahlâkî ve bedenî çökertme gibi çeşitli yöntemler olabilir.

Millî birliğe yönelik düşmanca girişimlere karşı, koruyucu karşı tedbirlerin alınması devlet sorumluluğudur. Karşı tedbirlerin başarısı, özellikle millî bir eğitim uygulamasıyla toplumun bilinçlendirilmesi ve millî birliği oluşturan direklerin sağlam dikilmesi ve korunmasıyla mümkündür.

I. DEVLET YÖNETİMİNDE MİLLÎ BİRLİK

İnsan, doğada yaratıldığından beri toplu halde yaşamıştır. Toplum içerisinde yaşadığı içindir ki, onu niteleyenler sosyal insan deyimini kullanmışlardır. İnsanın toplu halde yaşamasını gerektiren nedenler çeşitlidir. Bunları, yaşamını sürdürmek için yiyeceğini, giyeceğini ve barınma araçlarını sağlama; soyunu sürdürme ve özellikle kendini güven içinde bulundurma çabası şeklinde özetleyebiliriz. Bu gerçekler insanlarda örgütlenme (teşkilâtlanma) ihtiyacını doğurmuştur. İnsan toplumunda örgütlenme ihtiyacı, çeşitli evrelerden geçtikten sonra günümüzde ileri bir aşamaya ulaşmıştır. Günümüzde devlet, bu aşamanın somut bir örneğidir. Dünya üzerindeki insan toplumlarının kurdukları devletler bir haylidir. Bunların özelliklerine bakılacak olursa, her devlette onu oluşturan bir ulus, bu ulusun üzerinde yaşadığı bir ülke (vatan) ile o milletin milletler arası hukuk kurallarına uygun olarak onaylanmış bağımsızlık yetkisine sahip olduğu görülür. Bu sayılanlar bir devlet için, en azdan var olması gereken koşullardır. Bundan ötürü devlet, "Belli bir bölgede yaşayan bağımsız insan toplumu" olarak da tanımlanabilir. Bu tanımlama içerisindeki insan toplumu, birbirine sosyal ve tarihsel bağlarla bağlı, çoğu kez gelenek ve görenekleri benzer, dil ve ülkü bakımından birlik gösteren, millet aşamasına ulaşmış bir kütledir. Kökleri geçmişe dayanan anılar ve devralınan millî kültür, milleti oluşturan bireyleri birbirine yaklaştırır. Bu yakınlaşmada doğal olarak ortak zaferler, milletçe uğranılan başarısızlıklar veya felâketler etkilidir.

Devletin ana görevi, ülke, millet, özgürlük ve bağımsızlık gibi temel değerleri güvenlik içinde bulundurmaktır, bu değerlerin tehlikelerle karşı karşıya gelebileceği durumlarda gereken tedbirleri almaktır. Bu ana görev, devlet gücünün dayanağı millet bireylerinin, millî bilinçle donatılmış olarak, birlik ve beraberlik içinde bulunmasıyla en iyi ve verimli şekilde yerine getirilebilir. Bu konunun önemi Atatürk tarafından şöyle özetlenmiştir: "Yıllar geçtikçe, millî ideal verimleri, güvenle çalışmada, ilerleme hevesinde, millî birlik ve millî irade şeklinde daha iyi göze

çarpmaktadır. Bu, bizim için çok önemlidir, çünkü, biz esasen millî varlığın temelini, millî bilinçte (şuurda) ve millî birlikte görmekteyiz”¹.

Devlet yönetiminde hükümetlerin görevlerinden biri de, yurttaşlar arasındaki sevgi ve yakınlaşmayı teşvik ederek onları birbirine yaklaştıracak ortamı ve hareketi yaratmaktır. Sevgi ve hoş görü, insanların mutlu olmasını destekleyen duygulardan başlıcasıdır. Atatürk, bu konuda şöyle bir yargıya varmıştır: “İnsanları mutlu edecek biricik araç, onları birbirine yaklaştırarak, onlara birbirlerini sevdirecek, karşılıklı maddî ve manevî ihtiyaçlarını sağlamaya yarayan hareket ve enerjidir”². İnsanlar arasındaki sevgi ve bağlaşma birçok tedbirlerle geliştirilebilir. İnsanların mutlu olması, onların maddî ve manevî ihtiyaçlarının karşılanmış olmasıyla mümkündür. Bu, öncelikle insanın kendi çalışmasını gerektirirse de, halkın genel refah düzeyini yükseltmede devletine de ekonomi alanında sorumluluklar yükler. Bunun yanısıra ekonomik gelişme yoluyla sosyal durumun düzeltilmesi de devletin görevlerindedir. Ekonomik ve sosyo-ekonomik sorunlar, bir milletin temel sorunları olduğundan, bunların çözümü oranında toplumun mutluluğu da gerçekleştirilmiş olur. Bireylerinin sosyo-ekonomik sorunlarını çözememiş toplumların millî birlik açısından durumları da kuşkuludur. Bu konuda Atatürk’ün işaret ettiği sosyal adalet ilkesine de değinmekte yarar vardır. “Millî servetin dağıtımında, daha mükemmel bir adalet ve emek sarf edenlerin daha yüksek refahı, millî birliğin korunması için şarttır. Bu şartı daima göz önünde tutmak, millî birliğin temsilcisi olan devletin önemli görevlerindedir”³. Görüldüğü üzere, millet bireyleri arasında millî servetin dağıtımındaki adaleti anlatan sosyal adalet, refah düzeyini sağlama ve dengelemede başlıca etken olmakta ve bunun gerçekleştirilmesi, insanlar arasındaki yaşama dengesizliğini ortadan kaldıracığından, millî birliğin de oluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Türkçemizdeki “Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar” ata sözü bunun tipik bir anlatımıdır.

Devletin millî birliği destekleyen görevlerinden biri de kamu yararına hizmet eden kurum ve kuruluşları çoğaltmasıdır. Bu görevlerin üstün derecede gerçekleştirilmesi, çıkar amacı güdenleri sınırlayabileceği gibi, refahın geniş halk kütlelerine yaygınlaştırılmasını da kolaylaştırmış olur. Bu konuda Atatürk şöyle diyor: “Kamu çıkarına hizmet eden genel kurumların çoğaltılması devletin, önemle göz önünde tutacağı bir sorundur. Bu sayede

¹ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. I, s. 372.

² a.g.e., c. II, s. 273.

³ Afet İnan, M. Kemal Atatürk’ten Yazdıklarım, Ankara 1969, s. 18.

sırf çıkarıcıların çabaları sınırlanır. Bu, vatandaşlar arasında ahlakî birliğin gelişmesine yardım eden önemli bir etkidir.”⁴

Millî birliğin gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesi, aynı zamanda bir eğitim ve öğretim sorunudur. Bundan ötürü devletin bu konuda alacağı tedbirler, onun kurup çalıştırdığı eğitim ve öğretim kurumlarından geçer. Bu kurumlarda uygulanan ders programları, konferans ve benzeri öğretim araçları millî birliğin desteklenmesinde vazgeçilmez çabalar arasındadır.

Devlet yönetiminde göz önünde tutulacak en önemli ilke, ülkede millî birlik ve bütünlüğün üstün düzeyde sağlanmış olmasıdır. Atatürk bu konuyu da şöyle belirtir: “Bir yurdun en değerli varlığı, yurttaşlar arasında millî birlik, iyi geçinme ve çalışkanlık duygu ve yeteneklerinin olgunluğudur. Millet varlığını ve yurt egemenliğini korumak için, bütün yurttaşların canını ve her şeyini derhal ortaya koymaya karar vermiş olması, bir milletin en yenilmez silâhı ve korunma vasıtasıdır. Bu sebeple Türk milletinin idaresinde ve korunmasında millî birlik, millî duygu, millî kültür en yüksekte amaçladığımız idealdir.”⁵

Atatürk, devlet yönetimini elinde bulunduranların kişisel tutku ve tartışmalar dışında kalmalarının önemine değinir. Çünkü her millet, başında bulunanları gözler ve örnek alır. Yöneticilerin olumsuz tutum ve davranışları, dağılma ve yok olmayı etkileyen faktörler arasındadır. O'nun deyişle: “Bir millette, özellikle bir milletin yönetiminin başında bulunanlarında, tutkular ve kişisel tartışmalar, millî ve vatanî görevlerin öngördüğü yüksek duygulara üstün olduğu memleketlerde emrine ve yok olma kaçınılmazdır. Milletimizin gerçek temsilcileri olan bütün arkadaşların, bu gibi noksanlıklardan uzak kalacaklarına asla şüphe edilemez.”⁶

II. MİLLÎ BİRLİK YÖNÜNDE GELİŞMİŞ ÜLKELER

Günümüzde uygarlık, refah ve kültür bakımından gelişmiş birçok ülke vardır ki bunlar millî birlik bakımından da gelişmiş ülkelerdir. Bu gelişme, halkın genel refah düzeyine paralel olarak, derece derece belirgindir. Uygarlık düzeyi üstün ülkelere bazılarında halk, temelde çok değişik kökenli milletlerin bireylerinden oluşmuştur. Böyle olduğu halde, bu milletlerde, refah düzeyine ait çıkarlar, kültür yoluyla kazanılan

⁴ Afet İnan, M. Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım, 1969, s. 18.

⁵ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. IV, s. 573.

⁶ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 165.

bilinçlenme, toplumdaki gelenekler ve kişilerin ulaştıkları eğitim düzeyi, bireyleri millî birlik duyguları bakımından geliştirmiştir. Adaletli gelir dağılımı, bu toplumlarda, haset ve kin duygularını yok etmeye; inançlardaki hoş görü, din ve mezhep sürtüşmelerini ortadan kaldırmaya ve verilen millî ülkü, bireyleri milletiyle övünmeye hazırlamaktadır.

Dünya milletleri arasında, millî birliğin gelişmişliği bakımından örnek sayılabilecek devletlerden bazıları ABD, İngiltere, İtalya, Finlandiya ve Almanya'dır.

Amerika Bir'şik Devletleri

Millî birlik yönünden örnek gösterilecek devletlerin başında Amerika Birleşik Devletleri gelir. Bugün, Amerikan deyimiyile anlatılabilecek bu millet, kökeni itibariyle İngiliz, İskoç, İrlandalı, Alman, Fransız, İtalyan, İspanyol, Polonyalı, Rus, Afrikalı, Kızılderili vb. birçok değişik ırk ve millete dayalı halktan oluşur. Bu kadar çeşitli kökenden gelmekle beraber, günümüzde Amerikan deyimi altında tanınan bu millet, gücünü, doğal olarak gösterdiği millî birlikten alır. Bir İngiliz kolonisi iken 1775 - 1783 yılları arasında, sömürge idaresine baş kaldırıp bağımsızlık savaşı yapan Amerikan halkı, bilinçli bir mücadele vermiştir. 1776'da bağımsızlığını ilân eden on üç devlet, Amerika Birleşik Devletleri'nin çekirdeğini oluşturur. Günümüzde Amerika Birleşik Devletleri, federal devlet statusündedir ve birliğe dahil devlet sayısı elliye aşmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri tarihinde önemli bir yere sahip olan ve Philadelphia'da 4 Temmuz 1776'da kabul edilen Bağımsızlık Bildirgesi, Amerikalıların bağımsızlık savaşını şekillendirmiştir. Bunun maddelerinden biri şöyledir: "İnsanlar eşit yaratılmışlardır. Tanrı, onları kendilerinden ayrılmaz haklarla bezemiştir. Hayat, özgürlük ve mutluluğu arama bu haklardandır. Hükûmetler bu hakların sağlanması için kurulmuşlardır".

ABD'nin millî bayrağındaki kırmızı beyaz on üç şerit, federal devleti ilk kuran on üç devleti; bayrağın köşesindeki beyaz yıldızlar da bugünkü devletleri simgeler. ABD'nin bugün de yürürlükte olan Anayasa'sı Constitutional Convention, 17 Eylül 1787'de kabul edilmiştir. ABD tarihinde 1789-1829 yıllarına rastlayan süre millî birliği güçlendirme ve yurdu imar etme dönemi olarak anılır. Bu konudaki çalışmalar, zamanla meyvelerini vermiş ve çok çeşitli milletlerden gelen Amerikalılar, Amerikan milleti olarak, birlik ve beraberliklerini kanıtlamışlardır.

İtalya

İtalya XVI. yüzyılda Fransa, İspanya ve Avusturya'nın emperyalist girişimleri nedeniyle, siyasî birlik bakımından dağınık bir görünüşteydi.

İstilâcı devletlerden özellikle Fransa ve İspanya'nın İtalya üzerindeki egemenlikleri bir gerçektir. Ancak bu istilâ hareketleri, İtalyan devlet adamlarını birleşme yolunda bilinçlendirmekten geri kalmadı. Bu dönemlerde İtalya, birlikten yoksun dükalıklar ve krallıklar halinde bulunuyordu. Bunlar da çeşitli büyük devletlere bağlı durumdalardı. 1789 Fransız İhtilâli, bütün dünyada olduğu gibi, İtalya halkı üzerinde de etkisini gösterdi. 1797'deki Campo Formio Antlaşması İtalyan birliğine giden ilk adım oldu. Bu tarihte Cisalpina Cumhuriyeti teşekkül etti. 1802'de bu Cumhuriyet, daha da büyütülerek İtalya Cumhuriyeti adını aldı. 1805'de İtalya Krallığı'na dönüştü ise de, İtalya üzerinde Fransa ve Avusturya'nın nüfuzu sürüp gitti, fakat İtalya'da milliyetçi hareket, ortadan kaldırılamadı. Sonunda II. Vittorio Emmanuele ile Cavour ve Garibaldi'nin etkin çabalarıyla birlik Savoia hanedanının idaresinde gerçekleştirildi (1861). İtalya birliğinin kurulmasındaki özgürlük ve birleşme düşünceleri, 1848'de Paris'te patlayan milliyetçi ihtilâle kadar dayanır. Bu düşünceler, milliyetçi İtalyan yazarlarınca işlenmiş, yaygınlaştırılmış ve yaşatılmıştır.

Japonya

Asya devletlerinden Japonya, ileri ve gelişmiş bir ülke olduğu kadar, halkının millî birliği bakımından örnek olan milletlerdendir.

Tarihte Japonya, uzun süre feodal bir yönetimle idare edilmiştir. Ülkenin bir özelliği de uzun süre yabancı devletlere kapalı kalmasıdır. Japonya'nın tarihinde, 1868'lerde ülkeye hâkim olan Meiji döneminin reform hareketleri önemlidir. Bu reformlar bugünkü Japonya'nın doğuşunu hazırlamıştır. Meiji yönetimi derebeyliklere de son vermiştir. Japonya'nın çağdaş ve gelişmiş bir toplum haline gelmesinde yönetim etkinliği ile birlikte, Japon milletinin nitelikleri ve karakteri de rol oynamıştır. Halk, çalışkanlığı yanı sıra, birleşme sembolü olarak kabul edilebilecek İmparator'un etrafında birlik ve beraberliğini de gerçekleştirmiştir. Bu faktör, hızlı kalkınmaya gereken katkıyı sağlamıştır. Depremler ülkesi Japonya'da dinsel inançlara karşı hoş görüşü, lâiklik anlayışı üstün düzeydedir. Budizm, Şinto ve Hıristiyanlık ile çeşitli mezhepler, lâik Japonya'nın özelliklerindedir. Çeşitli dinlere mensup olanlara gösterilen hoş görüşü, millî birlik duygularını geliştirmekte, zedelememektedir.

İngiltere

Oluşumu itibarıyla İngiliz halkı dünyanın en karışık milletidir. İngiltere adasına önce Keltler (Britonlar) gelmiş, ülke daha sonra Romalıların istilâsını görmüş, bunu Angl, Saks (Anglo-Sakson) ve Jut

(Danimarka), Norman (İskandinav) Viking ve Norveçli'lerin gelişleri izlemiştir. Değişik kökenli halkın bir İngiliz milleti oluşturması, tarihsel birçok olayların sonucudur. Anglosakson, Norman, Danimarka temeline dayanan hanedanlarla yönetilen ülke, Anglosakson geleneği ve Norman derebeylik düzeninin karışımı olan sistemle, bir İngiliz uygarlığı ve dilinin oluşmasına sahne oldu. Bu uygarlık, XV. yüzyıldan itibaren gelişme gösterdi. Özellikle İngiliz Hanedanı Tudorlar ve İskoç Hanedanı Stuart'lar arasındaki yakınlaşma ve hanedan evlenmeleriyle halkın da kaynaşması sağlandı. Günümüzdeki İngiliz milleti, Anglosakson'larla Norman'ların karışımı; İngiliz dili ise, Anglosakson Cermencesiyle Norman Fransızcasının karışımından oluşan millî bir dil halinde varlığını sürdürmektedir. Değişik halk kökenlerine rağmen bazı istisnalarıyla İngiliz milleti, millî birlik bakımından örnek toplumlardan biridir. Bu birlik, özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın bunalımlı dönemlerinde belirgin hale gelmişti.

Finlandiya

Dünya milletleri arasında büyük saygı gören Finlandiya, XII. yüzyılda İsveçlilerin egemenliği altına girmişti. Bu dönemde Hıristiyanlığı da kabul etmelerine karşın, Fin halkı hem milliyetini, hem de dilini koruma yeteneğini göstermişti. 1809'larda İsveç egemenliğinden Rus egemenliğine giren Finliler, yine bağımsızlık isteklerini ve millî benliklerini korumasını bilmişlerdir. Rus egemenliğinde Finlandiya, bir dükalık olarak yönetildi. Ancak zaman zaman Ruslaştırma girişimleriyle karşılaştı. Buna karşı milliyetçi Fin halkının, pasif de olsa direnişi sürdü. Bu azimli millet, milliyetçi ve birlikçi tutum ve davranışı sonucu 3 Ocak 1918'de ilk bağımsızlık adımını attı. 14 Ekim 1920'de kesin olarak bağımsızlığını kazandı. İkinci Dünya Savaşı başlarında, 1939 yılı Kasım ayında, güçlü komşusu Sovyetler Birliği'nin taarruzuna uğrayan Finlandiya, milletçe gösterilen birlik ve orduya sağlanan destek sayesinde bu tehlikeyi atlattı ve başarıyla başardı.

Almanya

Avrupa'da 1789 Fransız İhtilâli'nden sonra Napoleon Bonaparte'ın istilâ savaşları, milliyetçilik cereyanlarını da körüklemiştir. Bundan önce Alman milleti çok sayıda krallık, dükalık ve benzeri siyasi kuruluşlardan oluşuyordu. Bu durum, Almanlar'ın bir devlet olarak seslerini duyurmalarını da engelliyordu. 1853-1856 Kırım Savaşı'ndan sonraki on beş yıl içinde Avrupa'da İtalyan birliği ile Alman birliğinin ortaya çıkışı önemli olaylardandır.

Alman birliğinin mimarı Otto Van Bismarck'tır. O Alman birliğini, hayatının bir tutkusu ve ideali olarak benimsemiş ve bu yolda gerektiğinde kuvvete de baş vurarak yılmadan çaba göstermiştir. "Eğer çekiç olmak için birşey yapmazsak, örs haline geliriz" sözü onundur. Alman birliğini gerçekleştirmek için Danimarka, Avusturya ve Fransa ile savaşı da göze alan Bismarck, 18 Ocak 1871'de Versay Sarayı'nda Alman İmparatorluğu'nu ilân etmişti. Almanlar arası birlik sağlandıktan sonra Alman Devleti 1890 yılına kadar Avrupa'da söz sahibi olmuştur. O tarihten beri Almanya, dünyanın büyük devletlerinden biri olarak siyasal etkinliğini sürdürmektedir.

III. ATATÜRK'ÜN MİLLÎ BİRLİK KONUSUNDAKİ UYGULAMALARI

Atatürk'ün en büyük eseri Türkiye Cumhuriyeti ve Türk İnkılâbıdır. Bu nedenle, Atatürk'ün Türk Bağımsızlık Savaşı'ndan itibaren millî birlik konusuna ne kadar özen gösterdiğini, bu savaş içinde örnekleriyle incelemek gerekir. Mustafa Kemal Paşa, Türk İnkılâbının eylem (aksiyon, hareket) dönemini oluşturan ve 1919 yılı 19 Mayıs'ında başladığı kabul edilen dönemde, Türk milletini, özellikle milliyetçilik, millî ruh ve millî birlik bakımından bilinçlendirmeyi göz önünde tutmuştur. O, bu yolla büyük mücadelesinde başarıya ulaşacağına inanıyordu. 21/22 Haziran 1919 tarihinde yayımladığı Amasya Genelgesi (Amasya Tamimi)'ne dikkat edilecek olursa, bunun ilk maddesi: "1 - Yurdun bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir" şeklindedir. Genelge'nin üçüncü maddesi ise: "3 - Milletın bağımsızlığını yine milletin kesin kararı ve direnişi kurtaracaktır" şeklinde belirtilmiş olmakla O, gücünü millettten almaya azimli olduğunu belirtmek istemişti.

Millî Mücadeleye yön veren ve 27 Temmuz 1919'da toplanan Erzurum Kongresi'nin kararları ise, millî birlik ve bütünlüğün somut örneğidir. Erzurum Kongresi kararlarının birinci maddesi: "1 - Millî sınırlar içinde bulunan yurt parçaları bir bütündür; birbirinden ayrılamaz" şeklindedir. Bu maddeyi ikinci ve dördüncü maddeler tamamlar: "2 - Ne türlü olursa olsun, yabancıların topraklarımıza girmesine ve işlerimize karışmasına karşı ve Osmanlı hükümetinin dağılması durumunda millet, birlikte direnecek ve yurdunu savunacaktır"; "4 - Millî gücü etken ve millî iradeyi egemen kılmak, temel ilkedir." ⁷ Karar altına alınan bu temel ilkeler, zamanla daha da geliştirilmiştir.

⁷ Nutuk, s. 47.

Sivas Kongresi, Erzurum Kongresi kararlarının bir kez daha sağlamaştırılması bakımından, yeni bir olay olmuştur. Mustafa Kemal Paşa Sivas'tan Ankara'ya gelirken de karşılaştığı durumu şöyle anlatır: "Sivas'tan Kayseri yoluyla Ankara'ya gitmek üzere yola çıkan temsilciler kurulu, yol boyunca ve Ankara'da, büyük milletimizin ateşli ve içten yurt severlik gösterileri içinde bugün buraya geldi. Milletimizin gösterdiği birlik ve azim, yurdumuzun geleceğini güven altına alma konusundaki inancı sarsılmaz bir biçimde destekleyecek niteliktedir."⁸ O, Ankaralı'larla yaptığı görüşmede millî birlik konusu üzerinde sık sık durur ve şöyle der: "Dokuz aydan beri başlayan millî uyanış ve çalışma, durumu ve görünüşü değiştirdi; daha da çok değiştirecektir. Millet, gerçekleşen birliği sürdürürse ve bağımsızlığı için öz veriden çekinmezse başarı kesindir. Erzurum ve Sivas Kongrelerinde saptanan ilkeler, milletin ulaşacağı amaçlar için temel olacaktır."⁹ Mustafa Kemal Paşa, bu Kongreleri şöyle değerlendirir: "Önce Erzurum, sonra Sivas Kongreleri'nde genel birliğimiz ortaya çıktı."¹⁰ O, Ankara'ya gelen milletvekilleriyle yaptığı görüşmede de bu konuya önemle değinir: "Bir toplumun yaşamasının ve mutluluğunun, ancak dilekte ve dileği gerçekleştirme yolunda tam birlik olmasına bağlı bulunduğunu açıkladık. Yurdun kurtarılması, bağımsızlığın sağlanması amacıyla yönelik olan millî birliğimizin, köklü ve düzenli örgütlerin bulunması ve bu örgütleri iyi yönetebilecek kafaların ve güçlerin, bir tek beyin, bir tek güç olarak birleşmiş ve kaynaşmış duruma gelmesine bağlı olduğunu söyledik ve bu arada, İstanbul'da açılacak Millet Meclisi'nde güçlü ve dayanışık bir grup meydana getirilmesi zorunluluğunu ortaya koyduk"¹¹ der.

Ankara'da 23 Nisan 1920 tarihinde kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi, devletin yönetimi, millî gücü sevk ve idare bakımından siyasal bir olaydır. Bu Meclis, milleti yönlendirme bakımından da daha ilk yılda olumlu çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalardan önce yurdu işgal eden düşman karşısında, halkın oluşturduğu Kuvayı Milliye (Millî Kuvvetler), millî bilinçlenmenin gözle görülür örnekleriydi. Ordunun henüz derlenip toparlanmasından önce, bunlar, milletçe direnme azminin, özellikle düşmana kanıtlanmasında yararlı hizmetler yaptılar. Bu dönem, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yönetimi ele almasına kadar sürdü.

20 Ocak 1921'de kabul edilen Anayasa (Kanun-u Esasî)'da yer alan 1. madde: "1 - Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. İdare usulü, halkın

⁸ Nutuk, s. 240.

⁹ a.g.e., s. 259.

¹⁰ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II., s. 11.

¹¹ Nutuk, s. 260.

mukadderatını kendisi ve fiilen idare etmesi esasına dayanır” hükmünü getirmekle, millî egemenliği kanıtlamıştı. Bu Meclis gücünü millettten alıyordu. Bundan başka dördüncü maddesi de: “4 - Büyük Millet Meclisi vilâyetler halkınca seçilen üyelerden oluşur” hükmüyle de, ülkenin birlik ve bütünlüğünü temsil ettiğini kanıtlamıştı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi milletin birliğine, millî istek ve gücüne dayanarak millî siyasetin yönlendirilmesini de üstlenmişti. Mustafa Kemal Paşa, millî siyaset konusunu şöyle dile getirir: “Milletimizin güçlü, mutlu ve sağlam bir düzen içinde yaşayabilmesi için, devletin bütünüyle millî bir siyaset gütmesi ve bu siyasetin iç teşkilâtımıza tam uyumlu ve dayalı olması gereklidir. Millî siyaset demekle anlatmak istediğim şudur: Millî sınırlarımız içinde, her şeyden önce kendi gücümüze dayanarak varlığımızı koruyup milletin ve yurdun gerçek mutluluğuna ve bayındırlığına çalışmak; gelişî güzel, ulaşamayacak istekler peşinde milleti uğraştırmamak ve zarara sokmamak; uygarlık dünyasının uygarca ve insanca davranışını ve karşılıklı dostluğunu beklemektir.”¹²

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millî Mücadeleyi yönlendireceği bir zamanda millî birliği sarsıcı ayaklanmalarla karşılaşmıştı. Bu ayaklanmalar, bazı çevrelerin, İstanbul’daki padişah hükûmetinin, özellikle Damat Ferit Paşa’nın kışkırtmalarına kanmalarından kaynaklanıyordu. Düşman karşısında en çok birlik ve beraberliğin gösterilmesi gerekirken, yer yer patlak veren bu ayaklanmalar yeni Meclis’i bir hayli üzmüş ve yormuştu. Büyük Millet Meclisi, önce bu ayaklanmaları bastırdı. Böylece ülkenin bütünlüğünü ve birliğini sağladıktan sonra düşmanla mücadeleyi sürdürebildi.

Türk halkının millî dayanışma ve millî birlik bakımından kendine güven duyguları ve millî inancı, olaylara bağlı olarak gittikçe güçlendi. Özellikle Birinci İnönü ve İkinci İnönü Muharebeleri bu konuda etkili oldu. Mustafa Kemal Paşa’nın inancına göre: “Birlik ve emelde kararlı ve direnen millet, mağrur ve saldırgan düşmanı eninde sonunda gurur ve saldırısında pişman edebilir.”¹³ O’nun bu inancı, Türk bağımsızlık hareketinin başarılı sonuca ulaşmasıyla kanıtlanmıştır.

Lozan Barış Antlaşması imzalanıp, Türkiye Cumhuriyeti uluslar arası alanda onaylandıktan sonra Mustafa Kemal, bütün çalışmalarını yeni bir toplum yaratmaya yöneltti. Kurulacak yeni toplumun özelliği ve niteliği ne

¹² Nutuk, s. 323.

¹³ Nutuk, s. 464.

olmalıydı? Bunun karşılığını kendisi şöyle verir: “Türk milletinin kuruluşunda etkili olduğu görülen tarihsel ve doğal olgular şunlardır: a) Siyasal varlıkta birlik; b) Dil birliği; c) Yurt birliği; d) Irk ve kök birliği; e) Tarihsel yakınlık; f) Ahlâkî yakınlık.”¹⁴ Ayrıntılara dikkat edilecek olursa, bunların millî birlik ve bütünlüğe giden yapıcı özellikler olduğu görülür.

Mustafa Kemal Paşa'nın kurduğu yeni Cumhuriyet de nitelikleri bakımından millîdir. Cumhuriyet idaresi gücünü halktan alır. Böylece devlet ve halk, birbirini bütünlükler. O'nun sözleriyle: “Hükûmet millettir ve millet hükûmettir.”¹⁵

Türk toplumu, Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra yeni bir atılıma geçmişti. Çağdaş dünyanın uygarlık düzeyine ulaşmayı, hatta bunu da aşmayı amaçlayan Atatürk, bunu başarmak için milletle el ele verdi. Önce Türk milletine bir ruh vermeli ve onu millî ülkü ile bilinçlendirmeliydi. O, başarılarını kendine değil millete mal ediyor, böylece güven duygularını geliştirmeye çalışıyordu. O: “Gerektiğinde vatan için bir tek kişi gibi, tek parça azim ve karar ile çalışmasını bilen bir millet, elbette büyük geleceğe lâyık ve aday olan millettir”¹⁶ diyerek, geleceğin kalkınmasında milletçe birlik halinde çalışmanın önemine değiniyordu. Konuşmalarında yine el birliği ile çalışmaya dikkat çekiyor: “Millî işlerde çeşitli çalışma uzmanlarının birbirlerine yardım etmesi, çalışmanın ortak hedefte toplanacak şekilde düzenlenmesi gereklidir”¹⁷ diyordu.

Mustafa Kemal'in yeni devletindeki sosyal ve siyasal politikası insan sevgisine dayanır. Böylece O'nun ünlü “Yurtta barış, cihanda barış” ilkesi de, bu yolla gerçekleştirilmeye çalışılır. O'nun belirlediği gibi: “İnsanları mutlu edecek biricik vasıta, onları birbirine yaklaştırarak, onlara birbirlerini sevdirecek, karşılıklı maddî ve manevî ihtiyaçlarını sağlamaya yarayan hareket ve enerjidir.”¹⁸ Atatürk için insan faktörü temel dayanaktır. Milleti oluşturan insanlar arasında ırk veya başka bir unsur nedeniyle ayırım yapılamaz. O: “Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk halkına Türk milleti denir” demek suretiyle toplayıcı amacı belirtmiştir. Atatürk milleti oluşturan bireyler için gerçekçidir. Bu gerçek O'nun: “Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı ve

¹⁴ Afet İnan, Atatürk'ten Yazdıklarım, 1969, s. 12.

¹⁵ Atatürk'ün Söylev ve Demçleri, c. II, s. 233.

¹⁶ a.g.e., c. IV, s. 536.

¹⁷ a.g.e., c. II, s. 167.

¹⁸ a.g.e., c. II, s. 273.

Makedonyalı, hep bir ırkın evlâtları, hep aynı cevherin damarlarıdır”¹⁹ sözlerinde belirgindir.

Atatürk’ün kurulmasına önderlik ettiği Cumhuriyet, bütün kuralları ve yasalarıyla millî birliği esas alır. O, 1930’larda Türkiye Büyük Millet Meclisi’ndeki konuşmasında buna dikkati çekmekteydi: “Geçen olaylar, Cumhuriyet’in gücünü, sağlamlığını, bir daha göstermiştir. Bu olaylar vatandaşların her türlü mutluluk ve huzurunun, Cumhuriyet kanunlarında belirtilen, millî birlikte toplanmış bulunduğunu, yurt dışından hiçbir kandırma ve kışkırtmanın olamayacağını da anlatmıştır umudundayım.”²⁰

Atatürk’ün 1923’lü yıllarda Afyonkarahisar’da söylediği şu sözler bir anıt olarak yazılmaya değer: “Cenabı Hak birleşik ve birlikte çalışan, şerefini, namusunu koruyan milletleri mutlu eder. Biz de bundan önce olduğu gibi, bundan sonra da birleşik olarak birlikte çalışırsak, Allah’tan böyle bir mutluluğu haklı olarak bekleyebiliriz.”²¹

IV. MİLLÎ BİRLİĞİN ANLAMI VE TANIMLAMALARI

Millî varlığın güven içerisinde bulundurulması, geliştirilmesi ve milletçe ilerlemede millî birlik başlıca öğelerdendir. Millet adıyla anılan toplum, millî varlığını güvenceye alabilmek için devleti kurmuştur. Devlet, millî varlığın korunmasındaki tedbirlerini hükûmetler vasıtasıyla yürütür. Siyasal nitelikleriyle hükûmetler, milletin genel istek ve kararı doğrultusunda seçilmiş ve millet adına iş gören devlet organıdır. Demokratik yönetim anlayışında milletin seçtiği temsilcilerden oluşan hükûmetler, güçlerini, taban olan milletten alırlar. Bu güç kaynağının sağlam, güvenilir olması oranında, hükûmetlerin başarıları kolaylaşır. Bu başarı, millî varlığın güvenliği ve halkın dirlik ve düzeni ile ilgilidir. Atatürk’e göre: “Hükûmetin oluş nedeni (hikmeti vücûdu) memleketin asayişini, milletin huzur ve rahatını sağlamaktır.”²² Bu yükümlülük, devlete ve onun yürütme organı hükûmete millet üzerinde saygınlık kazandırır. Böylece devlet ve hükûmet, milletin koruyucusu hatta malı olarak yücelir. Atatürk’e göre: “Devleti ve hükûmeti kendi malı ve koruyucusu tanımak bir millet için büyük nimet ve mazhariyettir.”²³ Bu, milletin hükûmetle yakın ve birlikte çalışma gayretinin de gerekli olduğunu kanıtlar. Görüldüğü gibi millî birlik, bir

¹⁹ Kadri Kemal Kop, Atatürk Diyarbakır’da, s. 4.

²⁰ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. I, s. 349.

²¹ a.g.e., c. II, s. 158.

²² a.g.e., c. I, s. 307.

²³ a.g.e., c. I, s. 372.

milletin varlığını korumasında, saadete, huzur ve refaha kavuşmasında etkili bir konudur.

Bu önemi belirttikten sonra millî birlik şöyle tanımlanabilir: “Millî birlik, bir milletin, millî varlığını her türlü tehlikelere karşı korumada, milletçe refah ve huzura ulaşmada manen ve maddeten çabalarını birleştirmesi ve birlikte hareketidir.” Millî birlik, bir milletin sorunlarını çözmede, millî hedeflerine ulaşmada, özünde var olan güçlerini belirlenen amaca doğru toplaması ve yöneltmesi demektir. Böylece genel istek ve azim, belirli bir yönde yoğunlaşmış olur ki, bu birleşik güç, amacın elde edilmesini sağlar. Bu, Atatürk’ün şu sözleriyle kanıtlanabilir: “Bir milletin başarısı, kesinlikle tüm millî güçlerin bir doğrultuda toplanmasıyla, oluşturulmasıyla mümkündür. Onun için bilelim ki, ulaştığımız başarı, milletin kuvvetlerini birleştirmesinden, ortaklaşa çalışmasından ileri gelmiştir. Eğer aynı başarıyı ve zaferleri gelecekte de taç yapmak istiyorsak aynı kurala dayanalım ve aynı şekilde yürüelim.”²⁴ Millî birlik, bir milletin birlikte dayanışma ve yardımlaşma bilincidir. Özellikle bu bilinç, millet bireylerinin ve yurdun bir felâketle karşılaşması durumunda işlemeye başlar. Bu felâket, bir doğal âfet olabileceği gibi, bir kaza ve benzeri olay da olabilir. Böyle durumlarda felâkete uğramış yurttaşlara maddî ve manevî yardım elinin uzatılması millî birlik bilincinin bir görünüşü ve kanıtı olarak kabul edilmelidir. Millî birlik, bazı durumlarda bir duyuş birliğini anlatır. Bu durum, bütün milleti ilgilendiren millî sorunlarda, toplumun düşünce ve emel birliğini ortaya koyar. Bu düşünce ve emel birliği, maddî kuvvetle zekâ ve maharetle, birleştirilebilirse, uygulama ve başarı elde edilebilir. Atatürk: “Yapmak, maddî ve manevî kuvvetleri, zekâ ve maharetleri birleştirmek”²⁵ der.

Özetlemek gerekirse, millî birlik, bir milletin millî sorunlarının çözümünde ve millî varlığını güven içerisinde bulundurmasında bilinçlenmesi ve bilinçle, birlik ve beraberlik içinde bulunmasıdır.

V. MİLLÎ BİRLİĞİN TEMEL TAŞLARI

Millî birlik ve bütünlük, somut bir nitelikten öte; bir duyuş hali ve bilinçlenmedir. Bundan ötürü, onun oluşmasında ve yerleşmesinde etkili birçok faktörler vardır. Bu faktörler insan bilincinde yaptıkları etkilerle, psikolojik olarak, onu belli doğrultuda düşünmeye ve hareket etmeye hazırlar. Bu faktörlerin insandan insana değişen etkileri vardır. Ancak, bütün insanları etkileyen belli başlı faktörler arasında millet, vatan ve devlet

²⁴ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 76.

²⁵ a.g.e., c. II, s. 290.

kavramları, millî birliğin oluşmasında önemli bir yere sahiptirler. Bu kavramların önemi, onların, insanların düşünce ve davranışlarını yönlendirmeleri, birlik ve beraberlik ülküsü yaratmaları ve böylece millî bilinç (millî şuur) uyandırmalarıdır.

A. Milliyetçilik

Millî benliğin oluşmasındaki önemli etkenlerden biri olarak milliyetçilik, bir toplumun millet oluşunda örücü ve yoğurucu etkilere sahiptir.

Milliyetçilik, kavim halindeki toplumları millet olma bilincine yönelten bir duyuşu anlatır. Böylece milliyetçiliği millet kavramıyla bağı kabul etmek gerekir. Milliyetçilik, ortak köken, ortak dil, ortak tarih ve ortak gelenek ve görenek gibi bağların etkisiyle kendine özgü bir toplum meydana getirme bilinci olarak tanımlanabilir. Belirli bir millete mensup olma durumunu anlatan milliyetden doğan milliyetçilik; kendi milletini sevmek, üstün tutmak, kendi milletiyle övünmenin de karşılığıdır. * Görüldüğü üzere, bütün bu tanımlamaların temelinde millet kavramı vardır. Millî deyiimi de millet kavramıyla ilgilidir ki, varlığı ve konusu belirli bir millete ait anlamındadır. ** Millî egemenlik, millî birlik, millî mücadele, millî eğitim, millî marş, millî tarih gibi terimler de buna birer örnektir. Bütün bu kavram ve konuların kökünü oluşturan millet, klasik tanımlamalar dışında, Atatürk tarafından şöyle belirtilmektedir: “Zengin bir anılar mirasına sahip bulunan; beraber yaşamakta ortak istek ve anlaşmada samimî olan ve sahip olunan mirasın korunmasına beraber devam etmede iradeleri ortak olan insanların birleşmesinden meydana gelen topluma millet adı verilir.”²⁶ Bu tanımlama içerisinde geçen insan toplumu, geçmişten gelen ortak anılara sahiptir. Bu toplumun insanları, üstlendikleri mirasın korunmasında ve birlikte yaşamada istekli ve bilinçlidirler ki, milliyetçi bir düşünceyle milleti oluşturmuşlardır.

Millet yaşantısında milliyetçilikten yana olanlar, milliyetçi olarak anıldığı gibi, milliyet sever olarak da tanımlanırlar ki, bunlar güçlerini millet ve vatan kavramlarından alırlar. 1926 yılında Atatürk'ün bu konudaki konuşması şöyledir: “Biz doğrudan doğruya milliyet severiz (milliyetperveriz) ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyet'imizin dayanağı

* Milliyet, bireyleri veya bir konuyu devlete bağlayan bağ olarak da anlaşılmalıdır.

** Millî sözcüğü millete ait anlamına geldiği gibi milletçe, milletin varı - yoğu gibi anlamlarda da kullanılır.

²⁶ Afet İnan, M. Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım, 1969, s. 12.

Türk toplumdur. Bu toplumun bireyleri ne kadar Türk kültürüyle dolu olursa o topluma dayanan Cumhuriyet de kuvvetli olur.”²⁷

Milliyetçilik, aynı millete mensup olmanın gururuyla millî birlik yolunu açan düşünce, duyuş ve bilinçlenmedir.

B. Millî İrade

Egemenliğin millete ait oluşu gibi, birlik ve beraberliğin de milletten kaynaklanması, onun etkin ve güvenilir olması için gereklidir. Atatürk millî egemenliğin gücünü şu özlü sözleriyle anlatmıştır: “Millî egemenlik öyle bir nurdur ki, onun karşısında zincirler erir, taç ve tahtlar yok olur. Milletlerin esareti üzerine kurulmuş kuruluşlar, her tarafta yıkılmaya mahkûmdur.”²⁸

Millî irade, bir toplumun, millet işlerinde söz sahibi olduğunu belirtmesi bakımından toplum gücünün üstünlüğünü kanıtlar. Bu güç, millette olduğu sürece, toplum gücünü besler ve geliştirir. Toplum gücünün üstünlüğü ise, millî birliğin dayanağı olan toplumun değerini artırır.

C. Millî Kültür

Gücünü ortak tarihten, ortak mirastan alan millet bireyleri siyasî, ekonomik, sosyal ve düşünsel yaşamlarında ortak olarak çalışarak ortak gelenek ve kültür oluştururlar ki, bu kültür de bireylerin katılma paylarından ötürü, millîdir. Gerçekte bir milleti meydana getiren, o millete özgü kültürdür ki, buna millî kültür adını verebiliriz.

Kültürün çok çeşitli tanımlamaları yapılmıştır. Bilindiği üzere, insan sosyal bir varlıktır. Bu nedenle doğuşundan itibaren, içinde yaşadığı toplumdan çok çeşitli etkiler alır. Kültürün millî yönü bilgi, inanç, ahlâk ve gelenek, töre gibi çeşitli alanlarla ilgilidir. Bu alanlarda kazanılan sosyal alışkanlıkların tümü-özellikle manevî alanda - bireyin kültürünü oluşturur. İnsanlar toplumun etkilerinden uzak kalamazlar. Atatürk’e göre de: “İnsanlar, geleneklerini, ahlâklarını, duygularını eğilimlerini, hattâ düşüncelerini geliştirme ve eğitmede, içinde yetiştiği toplumun genel eğiliminden kurtulamazlar.”²⁹ Bu etkiler doğuştan başlar, okulda ve toplumda sürüp gider. O halde, bireylerin toplum içerisinde kazancıkları alışkanlıkların olumlu ve olumsuz yönleri millî birlik kavramına yararlı veya zararlı etkiler yapacaktır. Bunları kültürün öğeleri bakımından ele alacak

²⁷ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. V, s. 114.

²⁸ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 179.

²⁹ a.g.e., c. II, s. 34.

olursak, bazı kanılara varabiliriz. “Bir toplumun duyuş ve düşünüş birliğini sağlayan bütün değerlerinin tümü” olarak ele alınacak olursa kültürün, özellikle millî kültürün, millî birlik konusundaki yeri hemen dikkati çeker. Bir toplumun düşünüş, gelenek ve görenek bakımından iyi yönlendirilmesi halinde, kültür, millî birlik ve bütünlüğü olumlu yönde etkiler. Millî kültür yoluyla kazanılan bazı nitelikler vardır ki bunlar, millî birliğin oluşmasına katkı sağlarlar. Toplumun inançlarına ve değer yargılarına göre geliştirilecek millî kültür, dolaylı olarak millî birliğe de yardımcıdır. Bazı yetkililer, her kültür bir millet oluşturur, derler. O halde kültürün bir millete dayalı yani millî bir yönü vardır. Millî kültür, milliyetçilikten, toplumun kendine has düşünce ve inançlarından kaynaklanır. Atatürk’e göre: “Kültür okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden anlam çıkarmak, ders almak, düşünmek ve zekâyı eğitmektir.”³⁰ Kültürü bu anlamda ele alınca, kültürlü adam, dağarcığına koyacağı bilgilerden, düşünme yoluyla kendi milleti yararına ve çıkarına dersler çıkarabilen kişidir. Kültürlü ve gelişmiş kişilerden oluşturulan bir toplum, eğriyi ve doğruyu kolayca ayırt edebileceğinden, birlik ve beraberlik alanında güçlü sayılabilir. Kültürlü insan bir değerdir, bir güçtür. Güçlü insanlardan oluşan toplumlar, bütünlük gösterebilirler. Atatürk’e göre: “Bir sosyal toplumda değer ve kuvvet, onu kuran bireylerin kendilerini değer ve kuvvet olarak bilmelerindedir. Ancak bu gibi bireylerden meydana gelmiş sosyal heyetlerdir ki tek parça değer, kudret görünüşü gösterebilirler.”³¹

D. Millî İnanç ve Ülkü

Bireylerin millî inanç ve millî ülkü bakımından bilinçlendirilmeleri millî birliğin oluşturulmasında bir destektir. Millî ülkü, doğal olarak milletlere göre değişiklik gösterir. Her milletin kendine özgü inançları ve ülküsü vardır. Ancak, milletlerde ortak olan bazı değerler vardır ki bunlar, millî birliğin harcında vaz geçilmez araçlardır. Bu değerler, vatan sevgisi, millet sevgisi ve devlet sevgisidir. Toplumun bireyleri bu yönlerden yetiştirilip güçlendirildikleri takdirde, millî birliğin gövdesi sağlam temeller üzerine oturtulmuş olur. Doğal olarak, vatana, millete ve devlete karşı bilinçli bir sevgi ve saygının yerleştirildiği durumlarda, manevî yönden amaç büyük ölçüde gerçekleştirilir. Bu yoldaki bilinçlendirme, barışta ve olağan üstü hallerde, toplumda itici gücü, dinamizmi ve hareket birliğini sağlamış olur. Türk bağımsızlık mücadelesi millî inanç ve ülkü bakımından

³⁰ Afet İnan, M. Kemal Atatürk’ten Yazdıklarım, 1969, s. 49.

³¹ a.g.e., s. 53.

somut örneklerle doludur. Atatürk bu mücadeleyi millî inanç ve ülküyle yönlendirmiş ve başarıya ulaştırmıştır. Atatürk'ün şu sözleri bunu kanıtlamaktadır: "Millî mücadelede kişisel hırs değil, millî ülkü, millî benlik gerçek itici güç olmuştur."³² Millî mücadelenin kazanılmasından sonraki millî ülkünün ne olacağı düşünülürse bu; uygar, güçlü ve onurlu bir Türkiye'yi yaratmaktır denilebilir. Bunu Atatürk'ün sözleriyle şöyle kanıtlayabiliriz: "Milletimizin hedefi, milletimizin ülküsü, bütün cihanda tam anlamıyla uygar bir sosyal toplum olmaktadır. Bilirsiniz ki dünyada her milletin varlığı, değeri, özgürlük ve bağımsızlık hakkı, sahip olduğu ve yapacağı uygar eserlerle orantılıdır."³³

E. Millî Tarih Bilinci

Millî tarih, millî bilinçlenmede önemli etkenlerden biridir. Millî tarih bilinci, insan doğasında esasen var olan millî benlik duygusunu destekler ve güçlendirir. Bu, aynı zamanda insanda güven duygularını da geliştirir. Toplumun bireylerini birbirine yaklaştıran etkenlerden biri de ortak tarih bilincine sahip olmalarıdır. Dünya üzerinde sonradan kurulan birçok devlete dikkat edilecek olursa, bunların birçoğunun köklü tarihleri olmadığından, yeni bir tarih yaratma çabasında buldukları görülür. Millî tarihin, millet olmaktadır etkisi yanısıra, millî dayanışma için gerekli olan millî ruh ve duyguların gelişmesindeki etkisi de önemlidir. Atatürk bu konudaki düşüncelerini şöyle belirtir: "Kabahatımız kendimizi unutmaklığımızdır. Dünyanın bize saygı göstermesini istiyorsak, önce bizim kendi benliğimize ve milliyetimize bu saygıyı, duyarak, düşünerek, uygulayarak bütün hareketlerimizde gösterelim; bilelim ki millî benliğini bulamayan milletler başka milletlerin avıdır."³⁴ Atatürk, Türk milletinin noksanını, İzmir İktisad Kongresi'ni açarken: "Biz henüz şimdiye kadar gerçek, bilimsel, pozitif anlamıyla millî bir devir yaşamadık. Bu nedenle millî bir tarihe sahip olmadık"³⁵ diyerek dile getirmiştir. Atatürk'e göre Türk gençlerinin başarılarında ecdadının etkisi büyük olacaktır: "Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır."³⁶ Millî tarih bilinci, düşünce ve inanç gücünü destekler özellikle olmasından ötürü, bu bilincin toplumu oluşturan bireylerde ve

³² Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 234.

³³ a.g.e., s. 183.

³⁴ a.g.e., s. 143.

³⁵ a.g.e., s. 100.

³⁶ Afet İnan, Atatürk Hakkında Hatıralar Belgeler, Ankara, TTK Basım Evi, s. 297.

toplumun temel unsuru olan gençlerde yaratılması, yaşatılması ve geliştirilmesi, millî birlik yönünden gerekli ve hatta zorunludur.

F. Millî Ahlâk, Millî Vicdan

Bir toplumun millî varlığını korumasında olduğu kadar, ilerleme ve yükselmesinde de ahlâk temellerine dayanması kadar doğal bir şey olamaz. Millî birlik bakımından, milletin bütün bireylerinde millî ahlâkın yerleştirilmesi, aile, toplum ve okul eğitimiyle mümkün olabilir. Atatürk'e göre: "İnsanlardan, her konuda ilgi, çaba, canını esirgememe ve gerektiğinde seve seve kendi varlığını gözden çıkarmasını isteyen, millî ahlâktır. Mükemmel bir millette, millî ahlâkın gerekleri, o millet bireyleri tarafından adeta kendiliğinden ve vicdandan doğan bir duyguyla yapılır, en büyük millî duygu, millî heyecan işte budur. Millet analarının, millet babalarının, millet hocalarının ve millet büyüklerinin, evde, okulda, orduda, fabrikada, her yerde ve her işte millet çocuklarına, milletin her bireyine bıkmaksızın ve devamlı verecekleri millî terbiyenin amacı, işte bu yüksek millî duyguyu sağlamlaştırmak olmalıdır." ³⁷

Her toplumda ahlâk değerleri büyük saygı görür. Bu saygı, çoğu zaman kutsal bir niteliğe sahiptir. Millî ahlâk yönünden güçlü olan toplumların millî güçleri de etkin ve sağlamdır. Bu konuda Atatürk'ün düşünceleri şöyledir: "Ahlâkın millî, sosyal olduğunu söylemek, kamu vicdanının bir anlatımıdır demek, aynı zamanda, ahlâkın kutsal niteliğini de tanımaktır. Ahlâk kutsaldır, çünkü; aynı değerde eşi yoktur ve başka hiçbir tür değerle ölçülemez." ³⁸

Bir milletin bilgili ve ilerlemiş olması yanında millî ahlâkının da yeri vardır. Millî ahlâk, bir milletin devlet kurması için en önemli öğeler arasındadır. "Bir milletin namuslu bir varlık, saygı değer bir yer sahibi olması için, o milletin yalnız bilgi ve teknikle donatılmış olması yeterli değildir. Her bilimin, her şeyin üstünde bir niteliğe sahip olması gerekir ki o da milletin belli ve olumlu ahlâk (seciye) sahibi olmasıdır. Böyle bir ahlâka sahip olmayan bireyler ve böyle bireylerden oluşan milletler birer fesat ocağı olurlar" ³⁹ diyen Atatürk, konunun önemini vurgular.

³⁷ Afet İnan, Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk'ün El Yazıları, Ankara, TTK Basım Evi, 1969, s. 361.

³⁸ a.g.e., s. 362.

³⁹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 143.

G. Millî Dil

Dil bir milletin bireyleri arasında anlatım ve anlaşma aracıdır. Bu nedenle yakınlaşmada dilin yapıcı bir etkisi vardır. Dil bir milletin ortak yaşantısında olduğu kadar, ortak duyuş ve bilinçlenmesinde de rol oynar. Atatürk millî dil ve millî duygular arasındaki bağı isabetle fark etmiş ve şöyle demiştir: “Millî duyuş ile dil arasındaki bağı çok kuvvetlidir. Dilin millî ve zengin olması millî duyunun gelişmesinde başlıca etkindir.”⁴⁰ Günümüzde de çağdaş kültürün temel öğeleri arasında gelişmiş bir yazı ve konuşma dili önemli bir yere sahiptir. Dil ve milliyet birbirinden ayrılamaz; bundan ötürü de bir milletin dili çoğu kez millî dil olarak nitelenir; gücünü millettten alan milliyetçilik de dil ile yakından ilgilidir. Dil, bir millete özgü kültürün de bütünleyicisidir. Bu konuda Atatürk’ün düşüncesi şöyledir: “Milliyetin çok belirgin ve değerli temellerinden birisi dildir. Türk milletindenim diyen insan, her şeyden önce ve kesinlikle Türkçe konuşmalıdır. Türkçe konuşmayan bir insan Türk kültürüne ve toplumuna bağlılığını sürerse, buna inanmak doğru olmaz.”⁴¹ Millî birlik anlayışında, milleti oluşturan ve aynı topraklar üzerinde yaşayan vatandaşlar arasında, yaklaşıtııcı ve birleştirici ortak ve millî dille anlaşmadan vaz geçilemez.

H. Millî Bayrak-Millî Marş

Türk milletinin bağımsızlığını simgeleyen bayrak, milliyetçi duyguların yaşatılıp geliştirilmesinde etkilidir. Bayrak, yurt içinde olduğu kadar dışında da Türkiye Cumhuriyeti’ni belirtir ve tanıtır. Bayrak, millî inanç ve bilinçlenmede etken olduğundan, ayrıca saygı görür. Her millet yut içi ve yut dışı faaliyetlerinde bayrağı aracılığı ile kendini tanıtmaya çalışır. Özellikle milletler arası yarışmalarda ve görüşmelerde, millî devletlerin temsili bayraklarıyla gerçekleştirilir. Millete ait oluşu, bağımsızlığı belirtmesi ve millî duyguları okşamamasıyla bayrak, millî birlik anlayışındaki faktörlerden biridir. Bu nedenle kamu değerlendirmelerinde üstün saygıya lâyıktır. Bayrak, maddî ve manevî yönden toplayıcıdır. Atatürk 30 Ağustos 1924’de, Dumlupınar’da yaptığı konuşmada: “Bu kadar acılar ve felâketler geçirdikten sonra elbette Türk öğrenmiştir ki vatani yeniden yapmak ve orada mutlu ve özgür yaşayabilmek için öncelikle egemenliğine sahip çıkmak ve cumhuriyet bayrağı altında bütün evlatlarını toplu ve dikkatli bulundurmaktır.”⁴² demişti.

⁴⁰ Sadri Maksudi, Türk Dili İçin, İstanbul, 1930.

⁴¹ Taha Toros, Atatürk’ün Adana Seyahatleri, s. 61.

⁴² Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 181.

Millî marş, bir milleti içerde ve dışarda temsil etmek üzere bestelenmiş, bağımsızlığı, millî tarihi ve geçmiş kahramanlıkları yansıtan müzik parçasıdır. Milleti temsil etmesinden ötürü, millî marşların, diğer marşlara oranla ayrı bir özelliği ve değeri vardır. Yurt içi ve yurt dışı törenlerde marşların çalınması, tören geleneklerindedir. Millî marş çalınıp söylenirken ona gösterilen saygıda, millet ve vatan sevgisi ve millî bilincin saklandığı görülür. Millî marş, gençliğin milliyetçi duygularla ve geçmişten kaynaklanan millî övünç heyecanlarıyla yetiştirilmesine yardımcıdır.

I. Millî Gelirin Dağılımında Sosyal Adalet

Bir ülkenin insanların mutluluğu, onların ekonomik yönden güçlü, sağlıklı ve uygar yaşamalarıyla mümkündür. Bunların sağlanması ise, onların millî gelirden paylarını almasıyla gerçekleşir. Bireylerin millî gelirden hakça yararlanmaları sosyal ve ekonomik politika bakımından devletle ilgilidir. Vatandaşlar arasında dengeli bir gelir dağılımı büyük farklılıkları ortadan kaldıracığından, bireyler arası sevgi ve yakınlığın da yerleşmesine yardımcı olur. Buna karşın, vatandaşlar arasındaki aşırı zenginlik ve refah farkları onlar arasında haset ve eşitsizlik düşüncelerini körükleyeceğinden, milletçe gösterilecek birliği de zedeler. Sosyal adalet konusu, öneminden ötürü, aşırı akımlara dayalı yönetimlerde bile ele alınmakta, sermaye sahipleri, çalışanlarına maddî ve sosyal haklar vermek suretiyle, sosyal adaleti dengelemeye çalışmaktadırlar. Bu konuda devletin düzenleyici rolü en etkili bir faktördür. Bu düzenleme doğal olarak adaletli bir vergi uygulamasıyla gerçekleştirilmektedir.

İ. Lâik Devlet Yönetimi

Lâik devlet anlayışı, çağımızın birçok ülkesinde uygulanmakta ve saygınlık görmektedir. Eski ve orta çağların bağnaz din anlayışı, gücünden çok şey yitirmiştir. Lâiklik yücelen ve hoş görüye önem veren uygar insanın özelliklerindedir. Lâikliğin belirgin üç özelliği vardır. Bunlardan başlıcası din ile devlet işlerini birbirinden ayırmak, böylece dinin siyasete âlet edilmesini önlemektir. İkincisi millî sorunlarda metafizik (fizik ötesi) düşünüş yerine akılcı ve bilimsel çözüm yollarını getirmektir. Lâikliğin önemli özelliklerinden üçüncüsü de insanlarda inanç özgürlüğüne saygı duymaktır.

Lâikliğin bu amaçlarından ikisi de -dini dünya işlerinden ayırmak ve bireylerde vicdan özgürlüğünü tanımak- millî birlik bakımından önemlidir. Çünkü, dinin devlet işlerine ağırlığını koyması ve vicdan özgürlüğüne

gereken değeri vermemesi, insanlar üzerinde bir baskının oluşmasına neden olur ki bu durum değişik inançlardaki vatandaşlar arasında bir ayrıcalık ortamı yaratır. Bu, hoş görü (tolerans) anlayışının ortadan kalkması demektir ki toplum bireylerinin birbirlerine karşı kin duymalarını körükleyebilir. Bundan başka sadece ayrı dine bağlı bireyler arasında değil, ayrı mezhep inançlarındakiler için de bir huzursuzluk konusu olabilir. Bağnaz (mutaassıp) kişiler, birbirlerine kin ve nefret besleyen, kendi inançlarında olmayanları hor gören kişiler olarak, millî birlik anlayışına ve yakınlaşmaya ters düşen tutumlarıyla, ülkenin birlik ve bütünlüğüne zararlı olabilirler. Halbuki değişik düşünce ve inanç sahiplerine karşı anlayışla ve hoş görüyle bakmak yüceliğini gösterenler, yurttaşlar arası bütünlüşmeyi de dolaylı olarak onaylayan ve destekleyenlerdir. Özellikle gelişmiş toplumlarda, üstün eğitim ve öğretimin sağladığı toplum terbiyesinde din ve mezhep anlaşmazlıkları bırakılmakta, herkes birbirinin inancına saygı duymaktadır. Lâiklik konusu, Atatürk ilkeleri arasında önceliğe sahiptir ve bu konuda Atatürk hoş görü anlayışını şöyle ifade etmiştir: " Genel olarak ilke şudur ki millî sınır olarak çizdiğimiz daire içinde yaşayan çeşitli İslâm unsurları, birbirine karşı ırk, çevre, ahlâkî bütün haklarına saygılı öz kardeşlerdir." ⁴³

VI. MİLLÎ BİRLİK VE YASALAR

Öneminden ötürü millî birlik konusu birçok ülkenin yasalarında da yer almıştır. Bu, devletlerin millet ve toprak bütünlüğüne yönelik bozguncu çalışmaları önleme isteğinden ileri gelir. Millî birlik ve bütünlüğe yönelik zararlı ve ayrılıkçı suçlar, yasalarda en ağır cezalarla cezalandırılır. Çünkü bunlar, bir devlet için çok zorunlu olan bütünlük kavramına ters düşen fiilerdir ki tarih boyunca tepki görmüştür. Bir ülkedeki bütün yasalara yön veren anayasalar, içerik ve ruh bakımından millî birliği benimser ve korur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası daha başlangıç bölümünde: "Ebedî Türk vatan ve milletinin bütünlüğüne ve kutsal Türk Devleti'nin varlığına karşı, Cumhuriyet devrinde benzeri görülmemiş bölücü ve yıkıcı kanlı bir iç savaşın gerçekleşme noktasına yaklaştığı sırada" şeklinde başlamakta ve millî birlikle ilgili esaslar getirmektedir. ⁴⁴ T.C. Anayasası'nda Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esası yer almıştır. Buna göre devlet ve ülke bir bütündür. Dili Türkçedir.

Millî birlik anlayışında önemli yeri olan ve dinî inançları hoş görü ile karşılama ortamının yaratılmasında önemli bir faktör olan lâiklik ilkesi,

⁴³ TBMM Gizli Celse Zabıtları, TBMM Basım Evi, Ankara 1980, s. 73.

⁴⁴ Kabul tarihi 18/10/1982, Kanun No.: 2709.

geçmiş din-mezhep çatışmalarından alınan ilhamla Anayasa'da yerini almıştır.

Eşitlik ve sosyal adalet ilkesi, toplum düzenine yön veren ağırlığı ile Anayasa'da şu şekilde ifade edilmiştir: “Her Türk vatandaşının bu Anayasa'daki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak millî kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddî ve manevî varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu...”

Vatandaşlar arası sevgi ve kardeşlik, millî gurur, millî sevinç ve kederler millet olmayı -dolayısıyla millî birliği- destekleyen özellikleriyle şöyle anlatılmıştır: “Topluca Türk vatandaşlarının millî gurur ve iftiharlarda, millî sevinç ve kederlerde, millî varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve “Yurtta sulh, cihanda sulh” arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu...”

Bayrak ve İstiklâl Marşı millî birlik ögesidir. Bu ikisi Anayasa'nın yine 3. maddesinde tanımlanmıştır: “Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Millî marşı İstiklâl Marşı'dır”.

Devletin temel amaç ve görevleri 5. maddede: “Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır” şeklinde belirtilir. Bu madde ruhu bakımından, millî birliğe ulaşan ortama açılır.

“Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir” şeklinde belirlenen 6. madde ve eşitlik ilkesini savunan 10. maddeler Türk milletinin millî birliğini pekiştiren esasları içermekte, özellikle 10. madde: “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanımaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar” şeklinde belirtilen esaslarıyla T.C. Anayasası millî birlik hükümleri yönünden mükemmellik gösterir.

Anayasalar bir ülkenin tüm yasalarına yön verir. Yine Anayasa'da belirtilmiş olan "Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamaz" hükmü gereğince ülkenin siyasal, sosyal, adlî ve ekonomik hayatına ait yasalar da Anayasa doğrultusunda şekillenirler.

VII. SİYASİ PARTİLER VE MİLLÎ BİRLİK

Günümüzün gelişmiş ülkelerinin belirgin rejim özelliği demokrasilerdir. Demokrasilerin özellikleri de düşüncelerin özgürce tartışılması, gerçeklerin bu tartışmalar sonucunda belirlenmesidir. İnsan sevgisi, temel haklar, düşünce özgürlüğü, serbest seçim, eşit oy gibi koşulların yanısıra seçmene birden fazla seçenek sunulması da demokrasinin yaşamın isteklerindedir. Birden fazla seçenek ancak, birden fazla teşkilâtli siyasal partilerin varlığı ile sağlanabilir. Demokrasinin vaz geçilmez öğeleri olan siyasal partiler, programları ve temsil ettikleri siyasal ve ekonomik sistemler nedeniyle, halk arasındaki değişik tutum ve davranışları temsil ederler. Böyle olunca, halkın kendi düşünce seçeneğine göre değişik gruplara ayrılması gibi bir gerçeği de getirmiş olacaktırlar. Ancak yine demokrasilerin şartı olarak siyasal gruplaşmaların, millî birliğin bozulmaması ilkesine bağlılıktan ayrılmaması da göz önünde tutulmalıdır. Halbuki Türkiye'de değişik görüş ve sistemi savunan partilerin geçmişte bazı acıklı olaylara neden oldukları görülmüştür. Cumhuriyet döneminde değişik partilere bağlı bireyler arasında Vatan Cephesi gibi millî birliği zedeleyen uygulama dönemleri yaşanmış, mahallelerde ve köylerde değişik partilere mensup vatandaşların kahvelerini bile ayırdıkları dönemler olmuştur. Bu durum, vatandaşlar arası düşmanlığın görünüşü olduğundan, millî birlik anlayışı ile bağdaşmaz. Cumhuriyet döneminin çok partili yaşam yıllarına rastlayan bu durum, bir zamanlar, tehlikeli gidişin kanıtı olmuştur.

Cumhuriyet'in daha önceki yıllarında kurulan Halk Partisi'nin karşısına daha değişik bir programla çıkan Terakkiperver Cumhuriyet Partisi, kaynaşmalara ve hatta dış odakların kışkırtmasıyla ayaklanmalara da sebep olduğundan, görülen gerek üzerine dağıtılmıştı. Bundan sonra kurulan Serbest Fırka uygulamasında da olduğu gibi, bazı endişelere ve ayrıcalıklara neden olmuştu. Bu olaylarda Türkiye'nin demokrasi yolunda yeni oluşunun etkisi olmuştur. Atatürk 1 Kasım 1930 tarihinde, Büyük Millet Meclisi'ni açarken: "Siyaset alanında karşılıklı çalışmaların verimli gelişmesi, ancak vatandaşlar arasında düşmanlık yaratılmasına yer verilmemesiyle sağlanabilir"⁴⁵ demişti. Atatürk, partililik çalışmalarının,

⁴⁵ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. I, s. 351.

toplumun birlik ve beraberliğini bozmamasını savunur. Adî politikacılık çalışmaları nedeniyle millî birliğin bozulmasını, hıyanet olarak niteler. Örneğin 10.X.1925 tarihinde Akhisar'da Türk Ocağı'nda yaptığı konuşmasında: "Memleket beraberlik ve birliğe muhtaçtır. Alelade politikacılıkla milleti parçalamak hıyanettir"⁴⁶ demiştir.

Gelişmiş toplumlar, partacılık alanındaki çalışmalarda, ayrılıkçılığa yer vermezler. Onlara göre, insan hak ve özgürlüğünden doğan siyasal düşünceler, memleketin selâmeti yönünde kullanılır. Bu anlayışta ayrılıkçılık yer almaz, nitekim Türkiye'nin koşulları da buna yer vermediğinden Atatürk memleket içinde yaptığı konuşmaların birinde: "Ayrılıkçılık düşüncesi adî partacılıktır ki memleket ve milletin huzur ve güvenlik koşulları henüz böyle bir ayrılıkçılığa yol açmaya uygun değildir"⁴⁷ diyerek uyarıda bulunmuştur.

VIII. SİLÂHLİ KUVVETLER VE MİLLÎ BİRLİK

Yurt savunmasında, millî varlığın güven altında bulundurulmasında Silâhli Kuvvetler bir güvencedir. Bu kuruluş, her millette olduğu gibi Türk milleti için de bir övünç kaynağıdır. Her millet, ordusuna güvenir ve onun maddî, manevî kişiliğinde kendisini görür. Atatürk: "Türk ordusu; işte bütün milletin göğsünü güven, gurur duygularıyla kabartan şanlı ad"⁴⁸ demiştir.

Silâhli Kuvvetler, yükümlülük ve özel kanunlarına göre, milletin içinden çıkan yurttaşlardan oluşur. Onlar, ayrıcalık gözetilmeden bir araya gelir, bu kutsal ocakta, millî duygular ve millî hedefler yönünde eğitilip yetiştirilmekle millî birlik bakımından güçlendirilmiş olurlar. Çünkü eşitlik, yetenek ve millî gözetim, bu kuruluşun ilkelerindedir. Askerlik görevi manevî vicdanda kutsal, din bakımından yücelik ve aile bakımından da gurur vericidir. Her aile oğlunun asker olmasıyla övünç duyar, evlâdını askerliğe gururla uğurlar. Dönüşünde askerlik ve vatan savunması görevini yapmış olmanın gururu, hem askerlik yükümlüsü üzerinde hem de aile - dost çevresinde yaşar gider. Askerlik, nazariyat ve uygulamalarında, savaş eğitimi yanısıra, millet, vatan duygularını da geliştirir. Bu duygular, aile ve okullarda öğretilenlerin üzerine yeni bilgiler koymak suretiyle geliştirilir ve sağlamlaştırılır.

⁴⁶ a.g.e., c. II, s. 227.

⁴⁷ a.g.e., c. II, s. 193.

⁴⁸ a.g.e., c. I, s. 387.

Silâhlı Kuvvetler yurda ve millete yararlı unsurlar yetiştirmekte de etkindir. Bu ocakta sadece askerlik alımıyla ilgili bilgilere yer verilmez. Yurttaşların hayata hazırlanması, muhtaç olanların, edindikleri meslek yoluyla geçimlerini sağlayacağı sanat ve beceri sahibi edilmeleri de Silâhlı Kuvvetlerin özelliklerindedir. Atatürk'e göre: "Ordumuz, Türk topraklarının ve Türkiye ülküsünü gerçekleştirmek için harcamakta olduğumuz sistemli çalışmaların yenilmesi imkânsız güvencesidir."⁴⁹ Millî dayanışma, askerlik arkadaşlığı yoluyla en somut biçimde askerlikte kurulur. Çünkü askerî bir birlik içerisinde yardımlaşma, ekip halinde ve birlik beraberlik içinde çalışma, askerliğin gereklerindedir. Atatürk bu konuda şunu söylüyor: "Bir kuvveti oluşturan insanlar, genel hayatları, düşünceleri, hareket serbestlikleri ezilmemiş; gürbüz, neşeli erlerden ve subaylardan oluşuyorsa, böyle bir askerî birlikte biraz düşünce işleterek kendiliğinden iş görme duygusu çabuk gelişir."⁵⁰

Atatürk, Cumhuriyet'in onuncu yıl dönümünü büyük coşku içerisinde kutlayan Türk milleti önünde, o zamana kadar yapılan başarılı işlerin sırrını ordu-millet iş birliğine ve beraberliğine bağlar ve şöyle der: "Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir. Bundaki başarıyı Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak yılmadan yürümesine borçluyuz."⁵¹

Millî birliğin önemi ve değeri, yurt savmasında ve millî varlığın titizlikle korunmasında belirir. Bunun güvencesi de millî duygulara, millî inanç ve amaçlara uygun olarak yetiştirilmiş ordudur. Atatürk, bu konudaki güvenini şöyle dile getirmiştir: "Cumhuriyet orduları, Cumhuriyet'i ve kutsal topraklarını güvenle koruma ve savunmaya yetenekli ve hazırdır."⁵²

IX. TOPYEKÛN SAVAŞ KAVRAMINDA MİLLÎ BİRLİK

Birinci Dünya Savaşı'na kadar milletler arası mücadele daha çok aktif silâhlı güçlerle sürdürülürken, bu savaşta önemli değişikliklere baş vurulmuş, mücadele cephe gerilerine de kaydırılmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın Avrupa'daki cereyanı sırasında, batı ve doğu Avrupa cephelerinde muharebelerin mevzi muharebesine dönüşmesi, özellikle Almanya üzerinde kesin sonuç almak amacıyla, düşman tarafının

⁴⁹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 387.

⁵⁰ Atatürk, Zabıt ve Kumandanla Hasbıhal, s. 20.

⁵¹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 271.

⁵² a.g.e, c. II, s. 232.

gayretlerini iç cepheye yani halka da yöneltmek gereğini duymuştur. Böylece Birinci Dünya Savaşı'na kadar sadece silâhli kuvvetlerle yapılan sıcak savaş ilkelerinde değişiklikler ortaya çıkmıştır.

Alman generallerinden Ludendorf tarafından nazariyatı geliştirilen yeni bir savaş şekli, bu tarihten sonra derece derece yaygınlık kazanmaya başlama, Total harp, topyekûn harp ve milletçe harp gibi deyimlerle anlatılan bu yeni savaş şekli, doğal olarak bazı gerekçelere dayanıyordu. Bu gerekçelerden belli başlıları askerî cephelerin, sivil halk tarafından desteklenmesi; harp silâh ve araçlarındaki teknolojik gelişmeler nedenleriyle mücadele alanının genişlemiş olmasıdır. Bu gerçek, harbin yönetimini etkilemiş, askerî cephelerle birlikte, yurt içi alanlarının da mücadelenin hedefleri içine alınmasını gerektirmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nda, Almanya'nın birkaç cephede birden harbi sürdürme isteği, çok cepheli muharebeler dönemini getirmiş, bu cephelerdeki muharebeler de statik duruma dönüşünce, Alman milleti psikolojik olarak yıpranmıştır. Bu durum, cephelerin Alman milleti tarafından gereği gibi desteklenmemesine sebep olmuş ve hatta ideolojik nitelikli baş kaldırma hareketleri de ortaya çıkmıştı.

Birinci ve İkinci Dünya Savaşları arasındaki dönemde, dünya üzerinde yerel nitelikli bazı savaşlar olmuştu. Bunlardan 1936'daki İspanya İç Savaşı, iç cephe bakımından incelenmeye değer. Bilindiği gibi bu iç savaşta İspanyol halkı sağ ve sol başlıca iki ideolojik akıma bağlı olarak kamplara bölünmüştü. Bu iki kamp faşist ve komünist akımların bağlıları tarafından oluşturulmuştu.

Zamanın iki etkin akımı, ülke halkını ikiye böldüğünden, aynı milletin bireylerinin birbirlerini acımasızca öldürmeleriyle sürüp giden İspanya İç Savaşı ideolojik akımların, bir ülkenin bütünlüğünü olumsuz yönde nasıl etkileyeceğini belirtmesi bakımından alınacak derslerle doludur. İspanya İç Savaşı, topyekûn savaş anlayışına beşinci kol deyimini getirmesi bakımından da ilginçtir. Şehirlerin faşist ve komünist kuvvetler arasında devamlı el değiştirdiği iç muharebeler sırasında, büyük şehirlerden birine taarruz yönelen komutana, durum hakkında soru soranlara onun verdiği cevap, üzerinde durulmaya değer. Komutanın cevabı: "Kuvvetlerim dört koldan şehri kuşatmakta, beşinci kol da içeriden zaptediyor" şeklindedir. Görüldüğü üzere, beşinci kol silâhli kuvvetlerin yardımcısı olarak, hedefi içeriden, yani sivil cepheden ele geçirmek çabalarını sürdürebilmektedir. Ancak beşinci kol, sadece sivil cephede değil, askerî kuvvetler arasındaki bozguncu, moral kırıcı çalışmalarıyla da etkili olabilmektedir. Atatürk bu

konuda duyarlıdır. O, der ki: “Kaleyi içinden ele geçirmek, dışında zorlamaktan çok kolaydır.”⁵³

İkinci Dünya Savaşı, Birinci Dünya Savaşı'na oranla topyekûn savaş uygulamasının büyük boyutlara ulaştığı dünya olayıdır. Birinci Dünya Savaşı'nda tohumları atılmış olan topyekûn harp uygulaması, İkinci Dünya Savaşı'nda her yönden başarı ile sürdürülmüştür. Bu savaşta cephe gerilerindeki halk kütleleri plânlı propogandanın hedefleri arasında yer almıştır. Taraflar birbirleriyle sıcak savaşı sürdürürken, cephe gerilerini de ihmal etmemişler, yurt içi alanlarını da hedefleri arasında saymışlardır. Doğal olarak, bu mücadelede geniş halk kütlelerinin manevî yönü yani moralleri düşmanın hedefini oluşturmuş; böylece iç dayanışmayı kırarak, dolaylı olarak askerî cepheyi sarsmak amacı gütmüşlerdir. Bu uygulamada bir yandan silâhlî taarruzlarla, şehirler yıkılıp moral çöküntüsü sağlamaya çalışılırken, çeşitli araçlarla da propağanda yöntemlerini uygulamışlardır.

Bu yöntemler bazı ülkeler halkı arasında etkili olmuş, böylece millî birlik ve bütünlük zedelenmiş veya parçalanmış, ortam askerî harekâta uygun duruma getirilmiştir. Buna somut örneklerden biri Almanlar'ın Norveç'i istilâları sırasında olmuştur. Norveç'in istilâsı amacıyla yapılan hareket, 9 Nisan 1940'da başlamıştır. Bu tarihlerde Norveç'te siyasi partilerden, Nasyonal Sosyalist Partisi, Başkanı olan Vidkun Quisling aracılığıyla, Almanlar'la iş birliğinde bulunmuş ve millî birlik hükûmeti kurmuştu. Bu parti, genel siyasetine uygun olarak, Almanlar'a direnişe karşı olduğundan, Norveçliler seferberliklerini tamamlayamadan teslim olmuşlar, Almanlar'ın istilâ harekâtını kolaylaştırmışlardır. Norveç halkı böylece pasif hale getirilmiş, içeriden çökertilmiştir.

Benzer olaylardan biri de Fransa'da cereyan etmiştir. Fransa, Almanlar'a göre, barış zamanı seferberlik hazırlıklarında geri kalmıştı. Bu durum, Fransa'nın Alman askerî gücü karşısında direnişini ters yönde etkilemiştir. Bundan başka, Fransızlar barışta hazırladıkları Maginot (Majino) hattına bel bağlayıp, rehavete düşmüşler, Maginot'nun koruyucu seddi gerisindeki Fransız halkı kendini güven içinde sanıp, savaşa milletçe gereken önemi vermemişti. Ayrıca Alman propogandası karşısında sessiz kalan halk, yurt çapında direniş göstermekten uzaktı. Alman askerî gücünün üstünlüğü, devlet adamlarının direnişini de etkilediğinden, Mareşal Petçin ve Laval gibi siyasi kişiler tutumlarını Almanlarla iş birliğine göre ayarlamışlardır. Bu durum, Fransızların milletçe direnişini etkilemiş ve teslimle sonuçlanmıştır.

⁵³ Nutuk, s. 636.

Almanların İkinci Dünya Savaşı sırasında doğu cephesinde başlattıkları harekâta, gerek düşman halkı arasında gerekse düşman ordusunda çözümlere neden olan girişimleri olmuştur. Bunda, Sovyetler Birliği'nin değişik kökenli halktan oluşmasının etkisi olduğu kadar, halkın millî bilinçlenme yönünden zayıf durumda olması da etkili olmuştur. Harekâtın başlangıcında Sovyet ordusundan Almanlar'a önemli ilticaların oluşunun; ayrıca Almanlar'ın istilâ ettikleri köy veya şehirlerde halktan gereken direnişi görmeyişinin nedenleri incelenmeye değer. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, Almanlar'ın kendilerine iltica edenlere karşı yaptıkları hareketler, köy ve şehirlerde anormal davranışları, sonraları Sovyet halkı ve askerlerini bilinçlendirmiş ve dayanışmaya yöneltmiştir.

Bu olumsuz örnekler karşı İkinci Dünya Savaşı sırasında bazı ülkelerin halkı millî bilinç ve dayanışma bakımından örnek olacak tutumlarıyla dikkati çekmişlerdir. Finlandiya 30 Kasım 1939'da güçlü komşusu Sovyetler Birliği'nin taarruzuna uğradığında, her yönden örnek olacak direnişte bulunmuştur. Finli'ler millî kahramanları Mareşal Mannerheim'in çevresinde toplanıp, birlik ve beraberlikle, düşmana karşı koyan Fin ordusunu desteklemişlerdir. Finlilerin bu örnek hareketi, hem Sovyetler Birliği'nin istilâ hareketine engel olmuş hem de üstün düşman karşısında, takattan düşünce, Finlandiya elverişli koşullarla barış yapma olanağını sağlamıştır.

Avrupa cephesinde Alman taarruzlarının büyük ölçüde yönettildiği İngiltere halkı, havadan büyük baskılar altında olmasına karşın, direnme ve karşı koymada örnek olmuştur. Özellikle yakılan ve yıkılan Londra şehri halkı, devlet -ordu-millet iş birliğinin güzel örneklerini vermiştir.

Japonya, Uzak Doğu'da İkinci Dünya Savaşı'na girdiğinde milletçe çözülmemiş ve birlik örneği göstermiştir. Japon halkı, silâhlı kuvvetleri Pasifik'te ve Asya kıtasında çarpışırken, yurt içi dayanışması bakımından, İmparator'un sembolik kişiliği etrafında, millî birliğin güzel bir örneğini vermiştir.

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'na girmemekle beraber, silâhlı kuvvetleriyle ve halkıyla her an savaşa hazır durumunu sürdürmüştür. Böyle durumlarda önem kazanan millî birlik, o dönemin Cumhurbaşkanı millî şef İnönü'nün çevresinde oluşturulmuş ve savaşın sonuna kadar sürdürülmüştür.

Bir milletin en büyük silâhı, Atatürk'e göre millî birliktir. O'nun sözleriyle: "Bir memleketin en değerli varlığı, yurttaşlar arasında millî birlik,

iyi geçinme ve çalışkanlık duygu ve yeteneklerinin olgunluğudur. Millet varlığını ve yurt egemenliğini korumak için bütün yurttaşların canını ve her şeyini derhal ortaya koymaya karar vermiş olması, bir milletin en yenilmez silâhı ve korunma aracıdır. Bu nedenle Türk milletinin idaresinde ve korunmasında millî birlik, millî duygu, millî kültür en yüksekte göz diktiğimiz idealdir.”⁵⁴

X. MİLLÎ BİRLİĞE YÖNELİK MUHTEMEL ZARARLI GİRİŞİMLER VE KARŞI TEDBİRLER

Bir ülkenin, özellikle halkın millî birlik ve bütünlük içinde bulunuşu, çağımızın milletçe savunma ve millî varlığı güvenceye almada en etkili sigortasıdır. Bu durum günümüzün topyekûn savaş anlayışında da ilke ve amaçtır. Ancak, bu durumun bozulması ve hatta parçalanarak kırılması da düşmanın muhtemel amaçlarından. Bunun için de düşmanın içeriden ve dışarıdan akla gelebilecek veya gelmeyecek girişimlerde bulunması da beklenmelidir. Bu konuda muhtemel girişimlerin neler olabileceği konusundaki var sayımlar, bunlara karşı koruyucu ve düzenleyici tedbirlerin alınmasına yardımcı olabilecektir. Bu bozguncu girişimleri şöyle sıralayabiliriz: Etnik duyguları kışkırtma, din ve mezhep farklarını istismar etme, ideolojik saldırı, millî ahlâk ve maneviyatı çökertme, sosyal adaleti bozma, psikolojik savaş, askerlikten soğutma ve uyuşturucu alışkanlığı aşılama gibi.

Etnik Duyguları Kışkırtma

Günümüzde hiçbir toplum ırk bakımından saf ve katışıksız değildir. Bütün dünya milletleri, istilâlar, göçler, fetihler, ticarî ilişkiler ve kültür alış verişleri gibi çeşitli nedenlerle aralarında nüfus alış verişleri yapmışlar, bunun sonucu birbirine karışmışlardır. Örneğin dünyanın en eski kıtası olan Avrupa, fetihler ve istilâlar nedeniyle halk bakımından karışmıştır. Kıta içinde güney Yugoslavları anlamında Yugoslavya’da çeşitli milletlerin oluşturduğu bir halk kütlesi yaşar. Sırlar, Hırvatlar, Slovenler, Karadağlılar, Arnavutlar ve Türkler konfederatif bir yönetim altında siyasî birlik oluşturmuşlardır. Ancak bu çeşitli halkların milliyetçilik duyguları kışkırtmalara elverişlidir. İngiltere’de yıllardan beri siyasal birliğini sürdürmekle beraber, Bretonlar, Angllar, Skoçlar ve İrlandalılar gibi değişik kökenli halk arasında millî duygularının kışkırtılmasıyla çeşitli sorunlar yaratılması muhtemeldir. Belçika, Valonlar ve Flamanlar gibi

⁵⁴ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. IV, s. 573.

değişik iki halkın millî ve tarihsel isteklerin kışkırtılması bakımından duyarlıdır. İspanya'daki Bask hareketi, Bask kökenli halkın ayrılıkçı tutum ve davranışından kaynaklanmaktadır. Sovyetler Birliği, totaliter bir rejim altında çeşitli ırktan oluşan halkları siyasal birlik içinde tutabiliyorsa da, İkinci Dünya Savaşı sırasında, Alman ordularının Rusya steplerinde ilerleyişi sırasında örnekleri görüldüğü üzere, ayrılıkçı hareketlere sahne olabilir. Baltık halkları, Ukraynalılar, Kafkas milletleri ve Türkler bu ülkenin halkını oluşturduğundan, millî birlik bakımından duyarlıdır. Kanada nüfus yalınlığı bakımından sağlam gibi görünürüyorsa da, yıllar önce Quebec dolaylarında, bu yöreye yerleşmiş olan Fransızların bazı milliyetçi hareketlerine tanık olunmuştu. Türkiye, İran ve Irak gibi Orta Doğu ülkeleri de zaman zaman muhtemel etnik hareketler bakımından tedbirler alınması gereken ülkeler olarak görülmektedirler.

Örnekleri görüldüğü gibi dünya üzerinde birçok ülke, etnik hareketler bakımından milliyetçi hareketlerin ve dış etkilerin hedefi haline dönüşebilir. Bu hareketler, daha çok ayrılıkçı ve bağımsızlığa yönelik amaçlar güdebilir. Bu var sayımlar bazı tedbirlerin alınması için birer gerekçedir. Bu tedbirler sadece devletlerce alınacak güvenlik açısından düşünülmemeli, kültürel, sosyal adalet ve millî ülkü bakımından yönlendirilme gibi konularda da geliştirilmelidir. Bu konuda Amerika Birleşik Devletleri ilham alınacak bir örnek olarak belirgindir. Çünkü halk bakımından mozaik bir görünüme sahip olan bu ülke, kültürel ve sosyo-ekonomik sorunlarını çoktan çözmüş olduğundan, elliden fazla küçük devletten oluşmasına karşın, millî birlik bakımından sağlam bir yapıya sahip görünmektedir.

Din ve Mezhep Kışkırtmaları

Milletlerin sosyal sorunları arasında yer alan din ve mezhep ayrılıkları tarih boyunca büyük olaylara neden olmuştur. Dünya tarihi bu sorunlardan doğan savaşlar ve olaylarla doludur. Haçlı seferleri, Avrupa'da din harpleri, İspanya'daki Müslüman-Hıristiyan mücadelesi ve Osmanlı devleti tarihinde görülen mezhebe dayalı olaylar bu konunun önemine birer kanıttır. kanıttır.

Gelişmemiş ve millî bir kültür düzeyine ulaşmamış toplumların halklarını oluşturan insanlar, değişik inançlarından ötürü birbirlerini hor görebilmekte, bu durum millî birliğin bozulmasında etkili olabilmektedir. Buna karşılık lâik devlet anlayışı içinde ve yüksek kültür düzeyine ulaşan toplumlarda din ve mezhebe dayalı konular bir sorun olmaktan çıkmaktadır.

Hıristiyan ülkelerdeki Katolik - Protestan sorunları; Müslüman ülkelerdeki Sünnî - Şîî çatışmaları göz önünde tutulacak olursa, din ve mezhebe dayalı sorunların, millî birlik açısından önemini koruduğu belirmektedir.

İdeolojik Akımlar

Uluslar arası bir nitelik gösteren ideolojik akımlar, özellikle komünizm, millî dayanışma bakımından millî birlik ve bütünlüğe aykırı düşmektedir. Çünkü, bu akım, esasen milliyetçilikten çok uluslar arası bir felsefe gütmektedir. Böyle olunca, bu felsefeye bağlı olanlar, uluslar arası tutum ve davranışlarıyla, kendi milletlerinin kültür ve geleneklerine ters düşüklerinden, millî birliğe yapıcı katkıda bulunmaktan uzak kalmaktadırlar. Ancak bu gerçeğe karşın, dünyanın bazı ülkelerinde görüldüğü üzere, az çok milliyetçi bir anlayışta uygulanan sistemler de bulunmaktadır.

Komünizm ve faşizm gibi dış kaynaklı ideolojik akımların olumsuz niteliklerine karşın, millî nitelikli ve gücünü tarihî ve sosyal gerçeklerden alan Atatürkçülük gibi yaşam felsefesinin millî birliği destekleyip geliştirici yönü gözden uzak tutulmamalıdır. Atatürkçülük, gücünü Türk gerçeğinden, Türk toplum ve tarihinden aldığından, yabancı ve dış kaynaklı akımlar karşısında bir güvenlik supabı gibi nitelenebilir.

Millî Ahlâkı Çökertme

Millî ahlâk, millî birliğin örülmesi sırasında konulacak tuğlalardan biri olduğundan, bu unsuru çökertecek düşman çalışmalarını da düşünmek gerekir. Ailede, okulda ve toplum içerisinde yerleştirilip geliştirilen millî ahlâk, yurdunu ve milletini sevmek ve bu kutsal değerler için gerektiğinde her türlü öz veriyi gösterme şeklinde özetlenebilen bu vicdanî nitelik, düşman güçler tarafından çeşitli yöntemlerle baltalanabilir. Bu baltalamanın ne tür telkin ve çalışmalarla yürütülebileceği düşünülmeye değer. Genellikle millî ahlâka yönelik çökertici saldırılar, bir milletin bireylerinin düşüncelerini etkilemek suretiyle, toplumca millî ve vicdanî olarak kutsal sayılan değerleri onların gözünde küçültmek şeklinde olabilir.

Sağlığa Yönelik Saldırılar

Sağlıklı ve zinde bir millet, dış ve iç tehlikelere karşı korunmada vaz geçilmez bir kuvvettir. Bu bakımdan, bir milletin sağlığına yönelik karşı çalışmalar da hesaba katılmak zorundadır. Sağlık ruhsal ve bedensel yönüyle bir bütündür. Bu nedenle manevî ve maddî yönü vardır. İnsan

bedeninde bu iki değeri çeşitli yollarla bozmak veya zayıflatmak bir amaç olabilir. Bu amacın gerçekleştirilmesi için de çeşitli yöntemler uygulanabilir. Akla gelebilen yöntemler arasında, gençliği uyuşturucu maddelere alıştırmak, aşırı şekilde içki düşkünlüğü yaratmak ve bulaşıcı hastalıklar yoluyla etkileme akla gelebilir.

Uyuşturucu maddeler, bugünkü dünya gençliğinin belli başlı sorunlarından. Bu maddelere alışan gençler bedensel ve ruhsal bakımdan dejenere olduklarından, gerek ülkenin kalkınmasında gerekse yurdun savunmasında kendilerine düşen görevi yapmakta âciz kalmaktadırlar. Bundan başka, sağlık veya ruh sağlığı bakımından problemleri olanlar, toplum içinde gereken yerlerini alamamakta ve topluma uyum sağlayamamaktadırlar.

Aşırı alkolün beden ve ruh sağlığı üzerindeki etkileri, bugün tartışmasız kabul edilmekte ve buna karşı bir savaş da açılmış bulunmaktadır. Bu savaş, zinde ve sağlıklı bir gençliğe sahip olma isteğinin bir gereğidir.

Bulaşıcı hastalıklar, bedensel çalışmayı zararlı yönde etkilediğinden, buna karşı devletlerce önleyici çareler bulunmakta, koruyucu ve önleyici tedbirler sürdürülmektedir.

Sosyal Adaletin Bozulması

Sosyal adalet ilkesi ve uygulaması, millî birliğin faktörlerinden biridir. Bu ilkenin toplum düzeninde uygulanması millî birliğin faktörlerinden biri olduğundan, bu ilkenin toplum düzeninde uygulanmaması veya bozulması mümkündür. Bu, mevcut ekonomik politikanın bir gereği olabileceği gibi, düşman tarafından veya düşmana yardımcı olanlar tarafından sinsi ve uzun süreli çalışmalarla yürütülebilir. Milletın bireyleri arasındaki millî gelirin dengeli dağılımını baltalayacak hareketler, bir karşı çalışma olarak nitelenmeli ve önlenmelidir. Bu önlemler özellikle devlet yönetiminin görevleri arasındadır. Çünkü devlet, gelir dağılımının dengelenmesinde düzenleyici rol oynar. Devlet, sosyal adaletin sağlanmasında, vergilendirme yolu ile, bir denge sağlayabilir. Bu onun yetkilerindedir.

Psikolojik Savaş

Milletlerin sosyal yapısında maya olan millî ve sosyal nitelikli inanç, tutum ve geleneklerin oluşturduğu çeşitli değerler ve unsurlar vardır. Bunlar o milletin diğer milletlere göre gösterdiği özelliklerdir. Bunların çoğu manevî ve vicdana dayalı konulardır. Bu değerler o milletin özelliği olduğu kadar, sosyo-psikolojik gücünü oluşturur. Bu değerleri azaltmak, dağıtmak

ve çökertmek, düşmanın hedefleri arasındadır. Bu nedenle, devletin ve milletin bunları koruyup devam ettirmesi gereklidir. Düşman için, felce uğratılması amaçlanan, bizim için de, beslenmesi ve güçlenmesi gereken bu değerler günümüzde psikolojik saldırı veya psikolojik harbin konusu olmuştur.

Halkın sosyal yapısını oluşturan manevî hedefleri biraz daha açmak gerekirse, siyasal düzenin bozulması, ahlâkî düzenin çökertilmesi, gelenek ve görenek yoluyla oluşan davranışların bozulması ve dinsel inançların sarsılması, toplum bireylerinde güvensizlik duygusunun yerleştirilmesi gibi konular psikolojik savaş anlayışında yerlerini almıştır.

Psikolojik savaş, uygulanması bakımından eski, ancak plânlı ve sistemli uygulaması bakımından yenidir. Örneğin XIII. yüzyılda bir imparatorluk durumuna yükselen Moğol Devleti'nin kurucusu Cengiz Han, istilâ edeceği ülkeler halkına, savaştan önce telkin ettiği Cengiz'in ordusu karşısında durulamayacağı düşüncesiyle, birçok ülkeyi savaşız veya kolay savaşıla yenmeyi başarmıştır. Osmanlı Devleti'nin yeniçeri kıyafetlerinde ürkütücü amacın saklandığını da bir psikolojik savaş konusu olarak kabul edebiliriz.

Psikolojik savaş özellikle İkinci Dünya Savaşı'nda plânlı, programlı olarak tekrar ortaya çıkmıştır. Müttefik Kuvvetleri Başkomutan'ı General Eisenhower: "Her hususta topyekûn olan bu savaşta, askerlik biliminde, birçok büyük değişiklikler gördük. Bunlardan küçümsenemeyecek bir tanesi de psikolojik harbin, belli, etkili bir silâh olarak gelişmesidir" demişti.

Hitler'in, birçok Avrupa devletini istilâ ederken, -özellikle Avusturya, Çekoslovakya ve Norveç'de- psikolojik savaş yöntemlerinden yararlandığını kabul etmek doğru olur.

Psikolojik savaşın bir silâh olarak gelişmesi, günümüz savaşlarının topyekûn nitelik kazanması, yani milletçe yapıp sonuçlandırılmasıdır. Milletlerin gücünü oluşturan, özellikle psikolojik nitelikli hedeflerin yok edilmesi, dayanışma ve birlik ruhunun çökertilmesi, bu yeni savaşın yöntemlerindedir. Psikolojik savaşın özelliği bu deyimim içindedir. Bu şöyle açıklanabilir: Bilindiği gibi insan madde (cisim) ve ruhtan oluşur, ruhsal bakımdan duyar ve düşünür. İnsanı, diğer canlılardan ayıran yön de budur. İnsanın manevî veya psişik varlığı, düşünce ve duygudan oluşur. Fizik, yani beden, duyu ve düşüncenin âleti ve yaptırma aracıdır. İşte psikolojik savaş, insanların düşünce ve davranışlarını etkilemek suretiyle çalışır. Psikolojik savaş, bir milleti oluşturan insanların -özellike manevî varlığını- düşünce, kanı ve davranışlarını etkilemekle sonuca ulaşmaya çalışır. Milletçe

dayanışmayı sağlayan manevî değerlerin felce uğratılması halinde, bir ülkenin ele geçirilmesi ve halkın düşünülen amaçlar doğrultusunda yönlendirilmesi kolaylaşmış olmaktadır. Psikolojik savaşın hedeflerinden birinin millî birlik ve bütünlüğe yönelik olduğunu kabul etmek zorundayız. Barış zamanından itibaren milletçe savaşa hazırlanma, düşmanın istilâ hareketine karşı gereken tepkiyi gösterme, barış ve savaşta milletçe karşı koyma ve direnmeyi kırma amacıyla yapılacak psikolojik savaş dikkate alınmalıdır. Psikolojik savaş, propagandanın her türlüünü kullanmak suretiyle amacına ulaşmaya çalışır. Propagandanın bilgi ve malzemesinin gizlenmesi ve açıklanmasına göre kara propaganda, gri propaganda ve beyaz propaganda gibi çeşitli şekilleri vardır. * Propaganda, bu çeşitli şekillerde telkin (inandırma) tekniği kullanır. Telkin ve propaganda tekniği incelik ve iyi plânlama isteyen bir konu olarak belirgindir. Korunma ve savunma bakımından bu tekniğin özelliklerini de iyi bilmek gerekir. Dünya bu konuda bir hayli ilerlemiştir. Yöntem bakımından bir millete yöneltilecek propaganda ve telkin saldırılarında, o milletin sosyal yapısına uygunluk önde gelmektedir. Bunda sosyal yapıyla uyum sağlamak için o milletin âdetlerine, geleneklerine, ahlâkî ve dinsel yapısına, hukuk ve idare teşkilâtına, kültürel bakımdan dil ve lehçelerine ve coğrafi bölgelerdeki halkın özelliklerine kadar ince ayrıntılara uygunluğuna özen gösterilmektedir. Yukarıda belirtilen bilgiler ve düşünceler ışığında millî birliği olumsuz olarak etkileyebilecek girişimler bir sorun olabilirler. Bir millete yönelik yıkıcı ve dağıtıcı çalışmalar altında her zaman bir sebep veya amaç aranmalıdır. Günümüzün çağdaş savaş şekli, herhangi bir sıcak savaşa baş vurmadan özellikle propaganda yöntemleriyle sürdürülen soğuk savaş uygulamalarıdır. Bu uygulamalar, metotları ve konuları bakımından bilinecek olursa, bunlara karşı tedbir almak ve bu faaliyetleri körletmek mümkündür. Ancak bu konuda sorumlu resmî makamlarla birlikte millete de görevler düşmektedir. Bozguncu çabalara milletçe gösterilecek tepki, bunların ortadan kaldırılmasına yardımcıdır. Atatürk'ün bu konudaki direktifleri şöyledir: "Bütün iyi niyetle, gösterilen direnme, azim ve sağlamlığa, gösterilen birlik ve beraberliğe karşın yine en güzel, en isabetli, en doğru düşünceleri ve ülküleri bozmaya çalışacak insanlara rastlanacaktır. Öylelerine karşı bütün millet bireyleri çok şiddetle karşı koymalıdır. Öylelerine karşı ezici bir birlik kütlesi şeklinde ortaya çıkmamız en zorunlu bir vicdan gereğidir." ⁵⁵

* Kara propagandada kaynak gizlenir. Beyaz propagandada kaynak açıktır. Gri propagandada kaynak, dinleyenin takdirine bırakılır.

⁵⁵ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 142.

Toplum düzeninin bozulması, düşman propaganda ve çalışmalarına karşı sağlam tutulmalıdır. Bu düzenin önce sarsılması sonra dağıtılması millî birliğe yöneltilecek en zararlı girişimlerdenidir. Ancak, bir milletin, düzenin bozulmasına yönelik çalışmalara karşı uyanık olması da gerekir. Başta devlet teşkilâtı olmak üzere, toplum bireylerinin bu konudaki duyarlılıkları, düzen bozucu çabaları yok etmede bir güvencedir. Atatürk, zamanında da bu alandaki çalışmalara karşı halkı uyarma gereğini duymuştur. O'nun değerlendirmesi ve sözleriyle: "Türk milletinin sosyal düzenini bozmaya yönelik didinmeler boğulmaya mahkûmdur. Türk milletinin kendinin ve memleketinin yüksek çıkarları aleyhine çalışmak isteyen karıştırıcı, alçak, vatansız ve milliyetsiz akılsızların boş sözlerini, gizli ve kirli emellerini anlayamayacak ve onlara müsamaha edecek bir toplum değildir. O şimdiye kadar olduğu gibi doğru yolu görür. Onu yolundan saptırmak isteyenler, ezilmeye, kahredilmeye mahkûmdurlar. Bunda köylü, işçi ve özellikle kahraman ordumuz candan beraberdir. Bundan kimsenin şüphesi olmasın." ⁵⁶

XI. MİLLÎ BİRLİĞİN SAĞLANMASINDA EĞİTİMİN ROLÜ

Millî birlik konusunun işlenmesi ve geliştirilmesi, bireylerin iyi eğitim sistemiyle sağlanabilir. Bireylerin ve toplumun yönlendirilmesinde eğitimin rolü her geçen gün artmaktadır. Bireyler, bilinçli olarak aileden itibaren okulda ve okul sonu hayatta kazanacakları bilgilerle ve deneyimle güçlendirilebilirler. Atatürk'ün bu konudaki sözleri şöyledir: "Eğitimdir ki (terbiyedir ki) bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı, yüksek bir toplum olarak yaşatır ya da bir milleti kölelik ve yoksulluğa düşürür." ⁵⁷ Toplumun yücelmesi iyi yetiştirilmiş bir gençlikle sağlanacağından, Atatürk bu konuya şu sözleriyle dikkati çekmiştir: "Okul, genç beyinlere, insanlığa saygıyı, millet ve memlekete sevgiyi, şerefi, bağımsızlığı öğretir." ⁵⁸

Eğitimin millet hayatındaki önemi ve rolü küçümsenemez. Bu gerçeği benimsedikten sonra, millî birlik eğitimi nasıl yapılmalı sorunuyla karşılaşmaktayız. Öncelikle şunu kabul etmek zorundayız ki millî birlik bakımından yapılacak eğitim çok yönlüdür. Millî birlik yönünden bilinçlenme, çok yönlü çalışmalarla gerçekleştirilebilir. Özellikle XIX. yüzyıldan beri dünya sahnesindeki millet olma yolundaki bilinçlenme ve millî devlet anlayışının yaygınlık kazanması, her millette millî eğitimin

⁵⁶ Arı İnan, Düşünceleriyle Atatürk, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, 1963, s. 86.

⁵⁷ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 200.

⁵⁸ a.g.e., c. II, s. 43.

gereğini de ortaya çıkarmıştır. Millî eğitimin basamakları, millî tarih, milletiyle övünme, millî ahlâk, vatan severlik, çalışkanlık, millî varlığa yönelen tehlikelerle mücadele, devlet, vatan ve millet kavramlarından doğan millî bilinçlenme gibi temel faktörlerden oluşur. Bu konulardaki eğitim, dolayısıyla millî birliği geliştirir ve güçlendirir. Bu da aileden itibaren okulda ve toplum içinde bireylerin yönlendirilmesiyle mümkündür. Millî birlik eğitimi başlı başına özel bir eğitimden çok genel ve millî nitelikli bir eğitim sonucu oluşur. Çünkü eğitim bir bütündür. Bireyleri bir yandan hayata hazırlarken, bir yandan da millî varlığı koruma ve güvenlik altına alma bilincini de aşılar. Millî duyguların beslenmesi ve millî ruhun geliştirilmesi, millî nitelikli eğitim programlarının uygulanmasını gerektirir. Bu programlar, genel eğitim uygulaması içerisinde, dolaylı olarak millî birliğe yardımcı ve onu destekleyicidir.

Vatanseverlik, millet sevgisi, devlet sevgisi, millî tarih, geçmişle övünme, millî varlığın korunmasında bir ülkü olarak yerleştirildiği takdirde, millî birlik yönünden kütle psikolojisi geliştirilip kökleştirilmiş olur. Bu değerler, doğal olarak, bir eğitim ve öğretim konusunu oluştururlar. Bunu gerçekleştirmede, millî ülkü, manevî inançlar, millî tarihten alınacak derslerin ruhsal güçte özel bir önemi vardır. Atatürk bu konuda dikkati çeker: “Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken, onlara özellikle varlığı ile, hakkı ile, birliği ile ters düşen tüm yabancı unsurlarla savaşıma gereğini ve millî düşünceleri unutmadan her karşı düşünceye karşı şiddetle ve öz veriyle savunma zorunluluğu aşılmalıdır. Yeni neslin bütün ruh gücüne bu nitelik ve yeteneğin aşılması önemlidir. Sürekli ve müthiş bir kavga şeklinde beliren milletlerin yaşama felsefesi, bağımsız ve mutlu kalmak isteyen her millet için bu nitelikleri bütün şiddetiyle istemektedir.”⁵⁹

Bir milletin temel dayanağı gençliktir. Gençliğin yetiştirilmesi de eğitim sorunudur. Bunun yolu da okuldan geçer. Bu eğitimde gençlerin özenle yetiştirilmesi öncelik alır. Atatürk’ün bu konudaki düşünce ve direktifleri şöyledir: “Çocuklarımıza ve gençlerimize vereceğimiz öğretimin sınırları ne olursa olsun, onlara temel olarak şunları öğreteceğiz: 1) Milletine, 2) Türkiye devletine, 3) Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne düşman olanlarla mücadele lüzumunu. Fertleri, bu mücadele gerekleri ve vasıtalarıyla donanmayan milletler için yaşama hakkı yoktur.”⁶⁰

Millî tarih bilincinin yaratılıp yaşatılması, gençliğe millî tarih kültürünün verilmesini gerektirir. Bu kültür eğitim sorunudur. Bu eğitimin

⁵⁹ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 17.

⁶⁰ a.g.e., c. II, s. 164.

de bir amacı olmalıdır. Bu amaç, gençlerde ve bireylerde, millî duygu ve millî heyecanları yaratıp, beslemelidir. Bu, kendine güvenme ve milletin tarihiyle övünme duygularını geliştirir. Gençlik, toplumun sadece bugünkü toplum olmadığını, geçmişe de uzandığını, geçmişi öğrenmek suretiyle, geleceğe hazırlanmanın gereğine inandırılmalıdır. Bu eğitimde Türk gerçeği ve Türk birliği işlenmelidir. Bu amaca yönelik tarih öğretiminde, eğitilenlere millî bir ruh vermek yanısıra, geleceğe hazırlanmada, geçmişten dersler çıkarmak da göz önünde tutulmalıdır. Bu amaçların gerçekleştirilmesi için, millî tarihte, sadece bilimsel kalıplar içinde kalınmamalı, olaylar gereğinden fazla abartılmadan işlenmelidir. Bu işlemede millî duyguları besleyen, millî ruhu geliştiren zaferler ve başarılarla ağırlık verilmelidir. Atatürk bu konuda şöyle der: “Türk yetenek ve gücünün tarihteki başarıları meydana çıktıkça, Türk çocukları, kendileri için gereken atılım kaynağını o tarihte bulabileceklerdir. Bu tarihten Türk çocukları bağımsızlık düşüncesini kazanacaklar, o büyük başarıları düşünecekler, haritalar yaratan adamları öğrenecekler, kendilerinin aynı kandan olduklarını düşünecekler ve bu ruhla kimseye boyun eğmeyeceklerdir.”⁶¹

Millî eğitim yoluyla millî birlik ve bütünlüğün geliştirilmesindeki konuları özetle belirttikten sonra, bu yoldaki plânlama ve programlamadaki esas da yine millî bir nitelik taşımalıdır. Esasen milletlere göre özellik gösteren millî eğitim ve kültürün de programlarda önemli bir yeri olması gerekir. Bu konuda Atatürk 16.VII.1921 Maarif (Millî Eğitim) Kongresi’ni açış konuşmasında şunları belirtmiştir: “Bir millî eğitim (millî terbiye) programından bahsederken, eski dönemin asılsız şeylerinden (hurafatından) ve doğuştan niteliklerimizle (evsafi fitriyemizle) hiç de ilgisi olmayan yabancı düşüncelerden, doğudan ve batıdan gelebilen bütün etkilerden tamamen uzak, millî ahlâk ve tarihimize orantılı bir kültür demek istiyorum. Çünkü millî yaratıcılığımızın tam gelişmesi ancak böyle bir kültür ile sağlanabilir. Herhangi bir yabancı kültürü, şimdiye kadar izlenen yabancı kültürlerin bozucu sonuçlarını tekrar ettirebilir. Kültür (haraseti fikriye) ortam ve yerle orantılıdır. O ortam, milletin ahlâkıdır (seciyesidir).”⁶²

Atatürk’e göre, mücadele sadece silâhla olmaz. Bunun yanında akıl ve dimağ gücü de gereklidir. Tehlikeler karşısında manevî ve düşünsel güç de yerini almalıdır. O bunu şöyle anlatmıştır: “Büyük tehlikeler önünde

⁶¹ Şemsettin Günaltay, 1951 Olağan Üstü Türk Dil Kurultayı, s. 33.

⁶² Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 16.

uyan milletlerin ne kadar yılmaz oldukları tarihçe kanıtlanmıştır. Silâhıyla olduğu gibi dimağıyla da mücadele zorunluluğunda olan milletimizin, birincisinde gösterdiği gücü ikincisinde de göstereceğine asla şüphem yoktur. Milletimizin temiz ahlâkı yetenek ile doludur. Ancak bu doğal yeteneği geliştirecek yöntemlerle donatılmış vatandaşlar gereklidir.”⁶³ Gençlerin millî ahlâk yönünden yetiştirilmesi eğitimin amacıdır. Bu alandaki yetiştirme inandırarak, bilinçlendirerek ve özgürce sağlanmalıdır. Atatürk: “Millî ahlâkımız, uygar esaslarla ve özgür düşüncelerle artırılmalı ve desteklenmelidir. Bu çok önemlidir; özellikle dikkatinizi çekerim. Tehdit esasına dayalı ahlâk, bir erdem olmadıktan başka güvenmeye de gelmez.”⁶⁴

XII SONUÇ

Günümüzde millî varlığın, korunması ve güven içerisinde bulundurulması, toplumun birlik ve beraberlik içinde bulunmasıyla mümkündür. XIX. yüzyılda gelişen milliyetçilik cereyanları, dünya sahnesine millî devlet anlayışını getirmiş, milletler millî varlıklarını öncelikle kendi güçlerine dayanarak sağlama yöntemini benimsemişlerdir.

Milletlerin maddî ve manevî güçlerinin toplamı her milletin millî gücünü oluşturur. Bu güç içerisinde sosyo-kültürel güç, ekonomik güç, siyasal güç ve askerî güç belli başlı faktörlerdir. Millî gücün temel ögesi, insandır. Bundan ötürü insan iyi yetiştirildiği takdirde, millî gücün diğer ögeleri de değer kazanır. Kültür yoluyla kazanılacak sosyo-kültürel gücün millî varlığın korunmasındaki önemi küçümsenemez. Sosyo-kültürel gücün ögeleri içerisinde nüfus (insan), insanın niteliği, yetişme düzeyi, gelenekleri (örf ve adetleri), tarih ve köken bakımından homojenliği, milliyetçilik, millî birlik ve beraberlik yer alır.

Millî birlik ve beraberlik, millet bilincine ulaşmış bir toplumun, millî varlığını her türlü tehlikelere karşı korumada, milletçe belirlenen refah ve huzura ulaşmada maddî ve manevî bütün çabalarını birleştirmesi ve bu yolda birlikte hareketidir. Milletler toplum sorunlarını çözmeye ve millî hedeflerine ulaşmada birlik ve beraberlikle hareket ettikleri takdirde başarılı olabilirler. Toplum sorunları millet bireylerinden dayanışma ve yardımlaşma ister.

⁶³ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 17.

⁶⁴ a.g.e., s. 174.

Millî birlik ve bütünlük, milletçe birlikte duyuş ve bilinçlenme olarak da benimsendiğinden, belli başlı bazı faktörlere önem verilmesini gerektirir. Bu faktörler şöyle özetlenebilir: Toplumun millet oluşunu sağlayan milliyetçilik, millet iradesini gerçekleştiren siyasal bir düzen, millî kültür yoluyla kazanılan nitelikler (millî inanç, millî ülkü, millî tarih, millî dil, millî ahlâk), millî bayrak - millî marş, ekonomik alanda sosyal adalet, lâik yönetim ve diğer destekleyici öğeler.

Millî birlik, öneminden ötürü yasalarda -özellikle anayasalarda- öncelikle yerini almış ve bir ülkenin yasalarına yön verilmesinde temel düşünceyi oluşturmuştur.

Demokratik yönetimi benimsemiş ülkelerde, değişik düşünce ve ekonomik sistemleri benimsemiş siyasî partilerin tutum ve uygulamaları, millî birliği zedeleyici veya yok edici davranışlardan kaçınmalıdır.

Bir milletin silâhlı kuvvetleri, millî varlığın hem iç hem de dış tehlikelere karşı korunmasında, güvence vasıtası olduğundan, millî birlik ve beraberliğe yardımcı ve onu geliştirici bir özelliğe sahiptir. Bundan başka günümüzün savaş anlayışı topyekûn savaş kavramını ortaya çıkardığından, millî birlik topyekûn savaşta da önemini korumaktadır.

Türk millî tarihinde millî birlik, Türk Bağımsızlık Savaşı'ndan itibaren uygulamaya konularak, bu büyük mücadele Türk milletinin maddî ve manevî gücünü birleştirmesiyle başarıya ulaştırılmıştır. Atatürk, Türk millî gücünün birleştirilip yönlendirilmesinde düzenleyici ve yol gösterici kişiliğini ortaya koymuş ve millî birlik konusuna eğilmiş bir önderdir.

Günümüzün milletler arası mücadelesi, bir milleti, sıcak savaşa baş vurmadan dize getirme yöntemini de ortaya çıkarmış olduğundan, düşman güçler, bir milletin birlik ve beraberliğini yıkmaya yönelik çalışmalarda da bulunmakta ve "Kaleyi içinden ele geçirme" ilkesini de uygulamaktadırlar. Bu yöntem içerisinde ideolojik saldırı, din ve mezhep ayrılıklarını körükleme, bireyler arasında ekonomik ayrıcalıkları kullanma, psikolojik savaş yoluyla millî direnişi sarsma, uyuşturucu alışkanlığı yoluyla maddî ve manevî yönden çökertme gibi akla gelebilecek çeşitli yolları denemektedir.

Bütün bunlara karşı, devletçe ve milletçe alınacak tedbirler maddî ve manevî yönden güçlenmeyi destekler, özellikle bir eğitim ve uyarmayı zorunlu hale getirir.

NATIONAL UNITY UNDER THE LIGHT OF ATATÜRKIST
IDEOLOGY

The author stresses the importance of national unity in the light of a nation and state. He then points out the importance of national unity in Turkey under the light of Atatürkist ideology. The concept of national unity in Turkish history can be traced back to the time of Turkish war of Independence under the leadership of Atatürk, who was able to lead Turkey to victory by uniting the material and moral power of the Turkish people. The maintenance of national existence in safety and security is possible only by preserving national unity and solidarity.